

II. évfolyam
2004. 2. szám
április-május
345 Ft

Szent Kereszt

HIT-MAGYARSÁG-ÉRTÉK

Húsvéti körkép
Szentkút
ajándékai

Húsvéti körkép

Ferencz Éva

Az Isten szeretetére
neveljük őket

Emlékezünk

Pilisszántó
keresztjei

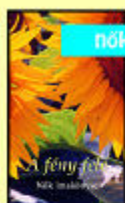
Szentjeink

Schönstatt lelkesége

Csillagszeműek

0 771609 017002

nők imakönyve

A FÉNY FELÉ Isten dicsőségét hirdelő nők a Bibliában; Imádságok a legtökéletesebb asszonyhoz, Szűz Máriához; női szentek és boldogok imái; világszerte tisztelt férfiak szavai, levelei feleségükhöz, leányukhoz; nőknek adott magánkinyilatkoztatások imái; ismert és kevésbé ismert nők bölcs gondolatai.
196 oldal, puhafedezés 800 Ft, keménytáblás 1000 Ft

megtanít élni

PERLAKY LAJOS: A BOLDOG ÉLET FILOZÓFIÁJA Honnan vegyünk örömeket az életben? Van-e tudománya a boldogságnak? Milyen a szépség mosolya, a részvét művészete? Perlaky Lajos könyve egy színes „receptgyűjtemény”, mely Arisztotelészől korunkig olyan emberek gondolatait tárja az olvasók elé, akik – talán – megtalálták a boldogságot. 188 oldal, 950 Ft

Máriáról – másképp

DON TONINO BELLO: KORUNK ASSZONYA MÁRIA
Az írói fantázia lehetőségeit is felhasználva rajzolja meg, s hozzá egészen közel az olvasóhoz Mária alakját és életét e könyvében Don Tonino Bello püspök, a népszerű olasz író.
128 oldal, 860 Ft

költészet – prózában

CZIGÁNY GYÖRGY: TIZEDEK
Az ismert író, költő, zenész és szerkesztő új, tízmondatos karcolatait, glosszáit gyűjti egybe ez a kötet, melyek hítről, művésztől, kultúráról és közéletéről szólnak.
80 oldal, 980 Ft

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT

Jó könyv örök érték

MAGYAR KATOLIKUS LEXIKON IX. kötet (Meszr–Dit)
1056 oldal, műbőr kötésben, 5900 Ft

KIS ZSOLÓZSMÁSKÖNYV
328 oldal, puhafedezés 990 Ft, keménytáblás 1290 Ft

MÁCZ ISTVÁN: ÉLNI

VAGY MEGHALNI „Hozzád ha hívod a halált”

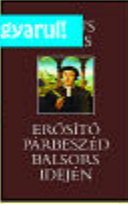
nem lehet odafutni, mint az égo ház foglyaihoz; látható sebekből nem vérrel, s nem kiáltás segítségért: nincs más választásom, írok neked. Azt mondd: nem akarok élni! Én azt kérdezem: abban biztos vagy, hogy meg akarsz halni? Látod, van mit mondanunk egymásnak.” 104 oldal, 490 Ft

először magyarul!

MORUS TAMÁS: ERŐSÍTŐ PARBESZÉD

BALSORS IDEJÉN Megalkudhatunk-e az idegen hatalommal és szellemiséggel bármely okból, ha az hitünk feladását, honfitársaink elárulását kéri tőlünk? – Ezt a súlyos erkölcsi dilemmát feszegeti Morus Tamás. Műve Magyarországon játszódik a mohácsi csatavesztés után, két magyar nemes filozofikus mélysegű párbeszédének formájában.
464 oldal, képekkel, keménytáblás, 3200 Ft

először magyarul!

L. SCHEFFCZYK-A. ZIEGENAUS: MÁRIA AZ ŰDVTÖRTÉNETBEN

A mariológia a hazai teológiai irodalomban meglehetősen háttérbe szorult. Jelen könyv az első önálló mariológiai összefoglaló mű magyar nyelven. Segíthet mélyebben megérteni nemcsak a történeti Máriát, hanem a dogmatika emelkedett és a misztika elmélyült Mária-képet is. 340 oldal, keménytáblás, 2500 Ft

mariológia

IMÁDKOZZATOK!

A medjugorjei látnokok a jelenések alkalmával jegyezték le ezeket a Szűzanya által ajánlott imákat és elmélkedéseket. 40 oldal, 200 Ft

Medjugorje

ÚJRA KAPHATÓ: ISTENGYERMEKE VAGYOK (gyermekimakönyv) 800 Ft – Hetényi Varga Károly: BESZÉLGÉTES A MESTERREL 1600 Ft
ÉNEKLŐ EGYHÁZ 1990 Ft – Thomas Merton: BÉTLÉPCSŐS HEGY 1950 Ft – Michel Quoist: IGY ÉLNI JÓ 1180 Ft – Nemeskürty István: KIS MAGYAR MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET 1400 Ft

VIII. évf., 1-2. szám
2004. • 580 Ft

Házépítés MAGAZIN

Minőségi házépítés és belsőépítészet

A hongkongi csoda
Repülőtéri óriás-beruházás

Ház a fán
Különleges családi lészkek

Autodidakta módon kerültem a szakmába
Beszélgetés Ekler Dező építésszel

Téllkert két változatban
Romantikus kandallók

magyar

Demokrata

Egy jobb hetilap!
Az izgalmas valóság!

Megvásárolható csütörtökönként az újságárusoknál, vagy kedvezményes áron szerkesztőségünkben a 1062 Budapest, Andrassy út 124. szám alatt.
Előfizetni személyesen ugyanitt vagy a postahivatalokban lehet, valamint rózsaszín belföldi postautalványon is feladható. Előfizetéssel kapcsolatos kérdésekben a 354-2353-os telefonszámon kaphat felvilágosítást, munkanapokon 10-től 15 óráig.

Megjelent a Házépítés és az Ingatlan Magazin legújabb száma! Keresse az újságárusoknál!

Előfizethető: Magyar Posta Rt. Üzleti és Logisztikai Központ (rövidítve: ÜLK), Budapest VII., Vörösmarty u. 16-18.
1946 Budapest

Lapunk mottója:
 A szeretetben élők mélyre látnak
 A reményességben élők messze látnak
 A hitben élők mindent másképpen látnak
 Hitben járunk, s nem látásban (2Kor5,7)

Kedves Olvasó!

Kuruczleky Ilona
lapalapító

Először is köszönetet szeretnék mondani mindazoknak, akik a dévai árva gyerekek javára rendezett jótékonyági koncerten, 2004 március 25-én a Szent István Bazilikában megvásárolták a Szent Kereszt Magazint, amelynek teljes bevételét az árvaház kapta. A összegyűjtött pénzt személyesen adtam át Bőjte Csaba ferences testvérnek a helyszínen. A Szent Kereszt Magazin továbbra is segíteni kívánja az árvaház céljait, ezért legközelebb a május 3-ával kezdődő héten, a Szent István Társulat könyvhéti vásárán, a Ferenciek terén, ismét kaphatók lesznek a magazin régebbi számai, amelynek bevételét az árvaház kapja. Azóta, sajnos olyan tragikus esemény történt, amelyről talán még nem mindenki szerzett még tudomást, ezért az én bevezetőm helyett most álljon itt Csaba testvér kérésére az Ő levele.

Kedves Testvéreim!

Nagy-nagy alázattal from le, hogy nagycsütörtök éjjel, két óraker, kigyúlt a szovátai jövendőbeli gyermekvédelmi központunk. A helybeli és a Marosvásárhelyi tűzoltók erőfeszítése ellenére az épület farésze részben elégett, részben megégett. Az ingatlanban nem lakott senki. Az az épület, melyben a gyermekeink laktak jelenleg, nem károsult. Három szovátai önkéntes tűzoltón kívül nem sérült meg senki. A tűzoltókat a ledőlő tetőszerkezet sebesítette meg, kettő még aznap elhagyta a kórházat, egy fiatalember, kinek a keze és az arca sérült meg, jelenleg még a kórházban van, kivizsgálás miatt.

Az iszonyatos nagypénteki lángok között csodálatos volt az a segítőkészség és szeretet, mely az önkéntes tűzoltókból és az ottani polgárokból áradt felénk. Isten fizesse jószágukat! A szovátai Szent József gyermekvédelmi központot a nyár folyamán szeretnénk volna befejezni, a 10 családi lakrészben 80-100 bajbajutott gyermeknek tudunk volna otthont biztosítani. Úgy gondolom, hogy ez a kár, mely a bajbajutott gyerekeket érinti, a gonosz lélek műve, hogy aztán ki, mi volt a gonosz eszköze, azt nem tudom. Nagycsütörtök éjjelén az égő épület fénye közelebb vitt ahhoz, amit anyánk az Egyház „misteriumi incivitis” néven szokott nevezni. A sötétség, az alvilág misztériuma, nagy titok! A Gonosznak a hatalma, melyet kisebb-nagyobb mértékben, mindannyian megtapasztaltunk, magunkban és magunk körül, iszonyattal töltött el, de úgy gondolom, hogy Jézus Krisztus nagypénteki szenvedése, s annak valamilyen módon való megtapasztalása hozzátartozik keresztény életünkhöz.

Egész biztos, hogy a Sátán azt szeretné, hogy meginogjon s összedőljön a hitünk, a bizalmunk, Isten országának építésében való elkötelezettségünk. Nagyszombat este, a feltámadásra készülve, sírva, csak azt tudom mondani, hogy szerettek Istenem, bízom benned, hiszek gondviselő jószágodban, melyet oly gyakran kimutatál bajban lévő gyermekeid irányában. Igen, Megfeszített Uram, sebezhetőségem tudatában, nagy-nagy alázattal, benned bízó lélekkel, mondom ki, hogy szeretném még szebbre újjáépíteni ezt a Nevelőapád tiszteletére szentelt házat, hogy a legkisebbekben magunkhoz ölelhessünk tégedet. Alázattal kérék Istenem, hogy jóindulatú gyermekeid által, segíts otthont teremteni Szovátán a bajbajutott székely gyermekek számára. A Szent Ferenc Alapítvány számlaszáma:

MKB 10300002-20145639-00003285

Déva, 2004. április 10.

Testvéri szeretettel,
 Bőjte Csaba ofmszf@mail.recep.ro

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
 Szent Kereszt Magazin,
 1148 Budapest,
 Nagy Lajos király útja 47/a
 Tel/Fax.: 221-1524,
 06-70-244-0240

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona
 e-mail cím:
st.kereszt@freemail.hu

A szerkesztőség tagjai:
 Bajcsy Lajos, Fajkusy Mária,
 Haider Márta, Mácsik Mária,
 Papp Nóra, Patonai Adrienne,
 Spangel Péter

Tervezőszerkesztő, képszerkesztő:
 Kuruczleky Ilona
 Olvasószerkesztő: Varsádi Zsuzsa

A lapot kiadja:
Veritas Invest Rt.
 1142 Budapest,
 Erzsébet királyné útja 86.
 Tel: 383-0983, fax: 383-0984
e-mail: szentkereszt@veritas.hu

A megjelent hirdetések tartalmáért
 a kiadó nem vállal felelősséget.

Előfizetésben terjeszti
 a Magyar Posta Rt.
 Üzleti és Logisztikai Központ (ÜLK),
 Budapest, VII. Vörösmarty u. 16-18.
 Pí.: Budapest, 1946

Belföldi előfizetés:
 Budapesten: az LHI kerületi
 ügyfélszolgálati irodáinál,
 a hírlapkézbesítőknél,
 a Hírlap-előfizetési Irodában (HELIR)
 1900 Budapest.

Vidéken: a postáknál és a kézbesítőknél
Külföldi előfizetés:
 Hírlapelőfizetési Irodában (HELIR)
 Budapest, VIII. Orczy tér 1.
 levélcím: HELIR 1900 Budapest
 Fax: 303-34-40

Terjeszti:
 HIRKER Rt. (Budapesten)
 Lapker Rt. (vidéken)
 ISSN 1589-617X

Nyomda:
 Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.
 2901 Komárom, Igmándi út. 1.
 Tel.: 06-34/344-185, fax: 06-34/342-361

Tartalom

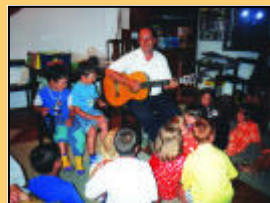
A Szent Kereszt üzenete húsvéti üzenete.....	4. old.
A Hit pajzsa.....	5. old.
Csillagszeműek.....	6-7. old.
Szentkút ajándékai.....	8-9. old.
Szent Adalbert püspök vértanú.....	10. old.
Egy elme világa.....	11. old.
Emlékezünk.....	12-13. old.

16-17. old.

A Magyar Görög Katolikuság története (3. rész).....	14. old.	6-7. old.
Passio.....	15. old.	
Húsvéti körkép.....	16-17. old.	
Ez az imádság háza.....	18-19. old.	
Szent Kereszt Magazin poszter.....	20-21. old.	
Kosinsky Ágnes: Mégis szeretet.....	22. old.	
Szeressük egymást gyerekek.....	23. old.	
Pilisszántó keresztjei.....	24-25. old.	

Schönstatt lelkisége.....	26-27. old.
Református óvoda Csákváron.....	28-29. old.
Önellátó-képesség a cél.....	30. old.
A természet képei.....	31. old.
A téma az utcán hever?.....	31. old.
„Mikor az Úr Jézus ezen a Földön járt.....	32. old.
Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola.....	33. old.

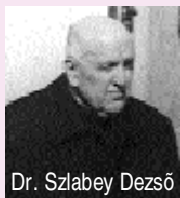

26-27. old.

34-35. old.

Pleidell János az európai akvarellisták élő klasszikusa.....	34-35. old.
A Budapesti Városvédő Egyesület Templomtörténeti Csoportja.....	36. old.
(A Deák téri Evangélikus templom.....	36. old.
Megszentelt kövek.....	37. old.
Kishírek a nagyvilágból.....	39. old.

Dr. Szlabey Dezső

Mikor az Úr Jézus a **kereszttség szentségét** rendelte, apostolainak ezt mondta: „Menjete tehát, tegyete tanítványommá minden népet, kereszteljéte meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében.” Mt.28,19. A teljes Szentháromság nevében kell keresztelni és kereszteltek meg bennünket is. A kereszttség felséges pillanatában kaptuk meg a megszentelő kegyelmet és megkezdődött lelkünkben Isten kegyelmi jelenléte. A teljes Szentháromság tabernákulumává, élő szentség-házává lettünk. A keresztény lélek nagyobb érték mindennél, mert Isten lakik benne. Igaza volt *Origenes atyjának*, mikor térdre borulva, nagy tisztelettel csókolt meg gyermekének mellét, mert az istenség tabernákulumát tudta benne. *Venillot Lajos* midőn ezeket az igazságokat végig elmélkedte, így kiáltott fel: „Valóban nem vagyunk holmi semmiségek, mi keresztények!”

Az Úr Jézus ezt mondta Nikodémusnak: „Bizony mondom neked, aki nem születik vízből és lélekből, nem mehet be Isten országába. Ami testből születik, az test, de ami lélekből születik, az lélek.” Jn.3,5 „Ki tudná megmondani, lelkünknek melyik az a titokzatos szentélye, mely a Szentháromság lakóhelyéül szolgál?” – kérdezi *Bussuet*.

Aki olyan lelket látna, amelyben Isten uralkodik kegyelmével, szinte azt hihetné, hogy magát Istent látja. Lelkünk isteni lakói – isteni személyek. Ha személy, akkor olyan valaki, akihez szólni lehet, akivel

személyes viszonyba lehet lépni. Így már egészen közel jut hozzánk ez a nagy Titok. Amikor keresztet vetünk, amikor a Szentháromság dicséretét mondjuk – gondoljunk Istennek egyetemes, az egész világot betöltő jelenlétére. De gondoljunk az isteni személyeknek lelkünkben való kegyelmi jelenlétére is. Akkor bensőségesebb, melegebb, összeszedettebb lesz keresztvetésünk és a Szentháromság dicsérete. Lelkünk Isten földi mennyországa. Ha erre gondolunk, nagyobb lelki örömmel tudjuk együtt imádkozni a miséző pappal a Glóriát. Ha az isteni személyeknek lelkünkben való jelenlétére gondolunk –, amikor a Te Deumot imádkozzuk – szent lendületet nyer imánk. A Szentháromság hite *egymás iránti szeretetre* tanít minket. Az Úr Jézus az *utolsó vacso-*

rán megrendült lélekkel azért imádkozott tanítványaiért az Atyához, hogy „mindnyájan *egyek* legyenek, amint Te Atyám énbennem és én Tebenned, úgy ők is *egyek* legyenek bennünk.” Jn.17,23 Egyek legyünk a három isteni személyben, ki nem tétlen mozdulatlanság, hanem örökkön tevékeny, életet adó teremtő erő, és életető szeretet.

Régi keresztény elődeink különösen szerették *kórházait* a Szentháromság tiszteletére szentelni. Kiérezte az ő vallásos lelkük, hogy az odaadó felebaráti szeretet azokban virágzik legjobban, akik meleg szeretettel tisztelik a Szentháromságot. Isten a szeretet Istene, csak az aki nagyon szereti Istent, az szeretheti felebarátját is és töltheti be a törvényt.

„Isten a szeretet, aki a szeretetben marad, Istenben marad és Isten őbenne.” Jn.4,16 Magunkban hordozzuk az élő Istent, a Legfőbb valóságot, ezt olyan könnyen elfelejtjük, vagy tudomást se szerzünk róla. Pedig *Krisztushordozók* vagyunk, ezt soha szem elől ne tévesszük!

Nagy Szent Leó pápa így kiáltott fel: „Ó, keresztény, ismerd fel méltóságodat!”

Tehát a megszentelő kegyelem által a Szentháromság mindegyik isteni személye jelen van lelkünkben. Így szünet nélkül mintegy eleven szentségtartók vagyunk. Ez a meggyőződés az alapja bensős összeszedettségünknek. Ennek eredménye az állandó meghittség Istennel, aki bennünk van. **DR. SZLABEY DEZSŐ**

HIBAIGAZÍTÁS

Magazinunk 2004. évi 1. számában tévesen jelent meg az „In memoriam” című írás alatt a név. Helyesen: Dr. Szlabey Dezső, akinek lelki elmélkedéseit folyamatosan közöljük.

Az angyali üdvözlés

Tűz Tamás szép versével szeretném az emlékezést kezdeni e jeles eseményről

Szellő sem tudna csöndesebben követként jönni, szállani.
Amint könnyedén földre lebben,
Megragyognak szárnyai.

Nem görnyedez a szó alatt sem,
Amit ajkára Isten írt.
Fénylő hajszála meg se zizzen,
úgy mondja el a drága hírt.

Kezében gyöngye lilium van
– békét nem hozat senki karddal
s amíg köszönti Máriát,

feledtetni is tudja nyomban
a régi, édenkert angyal
félelmes lángpallosát.

Mit is ünnepelünk az angyali üdvözléssel?

Mária életének legnagyobb csodáját és titkát. A Szentlélek mindenható teremtő erejében *alászáll az örök Ige* mint a természetfeletti élet csirája, az asszonyok között az Áldottnak maku-látlan méhébe, és emberré lesz. A szüzből anya lesz anélkül, hogy megszűnnék szűz maradni.

Ezt az ünnepet oly mély titok hatja át, amely előtt hódolattal és imádatlaltal hajtunk térdet. Valahányszor a liturgia erről a nagy titokról megemlékszük, *térdet hajtunk*. Ezen titok hirdetésére csendül fel tornyainkban naponként

háromszor a harang, hogy a hívők az Úr angyalával együtt köszöntsék az Úr alázatos szolgáló leányát.

A magyar nyelv csodálatosan fejezi ki ezt a szent eseményt: *Gyümölcsoltó Boldogasszony*. Egyike a legrégebbi Mária-ünnepeknek (március 25.). Kezdetben az Úr ünnepe volt. Ezen ünnep titka tette Máriát méltóvá az „Isten anyja” jelzőre. Imádjuk hódolattal a mai napon a testté lett Igét és köszöntsük Máriát, akinek tisztasága és alázatossága szerezte meg nekünk is az Isten gyermekeinek kegyelmét.

PÁLFFY MÁRIA

A Hit pajzsa

LÁSZLÓ GÁBOR LAUDÁCIÓJA

A „Hit pajzsa” kitüntetés átadása alkalmából 2004. február 28. Budapest, Rádió, Márvány terem

A diktatúrák közös jellemzője, hogy nem túrnek meg más véleményyt a magukén kívül. A kommunista diktatúra sem túrt meg a maga ateista, materialista világnézetén kívül más világnézetet. Gyűlölte a vallást, a kereszténységet, de különösen a katolikus egyházat és annak papjait és híveit. A kényszerítő körülmények megtörtek vagy megalkuvásra készítettek egyházi vezetőket, papokat és híveket egyaránt. Ám nem mindenki tört meg. Voltak olyanok is, akik Péter apostollal vallották: „Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek.” Pál apostol szavait is megszívlelték: „Hirdesd az ígét, akár alkalmas, akár alkalmatlan (időben)”, továbbá „Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!”

Mi, magyarok, büszkéek lehetünk arra, hogy nem kevesen vállalták az üldöztetést, zaklatást, mellőzést, börtönt Krisztusért és az egyházért, a magyarországi kommunista diktatúra évtizedeiben. Ezek közé tartoztak a regnumosok is.

A XX. század első éveiben létrejött egy papi közösség Budapesten. Tagjai az esztergomi egyházmegye tagjai voltak, akik az állami középiskolák hittanáraiból verbuválódtak. A lelki közösség tagjai együtt laktak a VII. kerületi Damjanich u. 50-ben, abban a házban, melyet gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök vásárolt részükre. Prohászka Ottokár, a későbbi szentéletű székesfehérvári püspök is támogatója volt a Regnum Marianum mozgalomnak, mely azt a célt tűzte maga elé, hogy a külvárosi kallódó fiúkat a cserkészmozgalom szervezeti keretébe fogva, öntudatos, művelt, elkötelezetten katolikus és egyházhű, magyar ifjakká nevelje szóval és tettel, a regnumi atyák jó példájával. Csak így lehetünk méltók arra – vallották –, hogy „regnum marianum”, Szűz Mária országa lehessünk.

A regnumi atyák minden szabad idejüket a fiúkkal töltötték, a „Ház”-

László Gábor,
Mádl Dalma,
dr. Bolberitz Pál

ban, kirándulásokon, táborokban. A kommunista állam elvette a házat. Ám a fiúk továbbra is összetartottak az atyák vezetésével. Ezt a diktatúra illegális szervezkedésnek tekintette, a keresztény világnézet továbbadását – ilyen körülmények között – pedig államellenes izgatásnak minősítette.

Számos regnumi atyát és világi vezetőt perbe fogtak emiatt, zaklattak, mellőzték, lecsukták őket. De ők nem törtek meg. Rendületlenül tovább is együtt maradtak s – később már leányokat is bevonva – építették a „regnum marianum-ot” Szűz Mária országát. A „Regnum” volt az egyetlen olyan – a kommunista diktatúra által folyvást üldözött, de az egyház által mindig tisztelt és nagyra becsült – illegális, de sohasem szektás szer-

vezet, amely megszakítás nélkül, évtizedeken keresztül folyamatosan vállalta az ifjúság katolikus nevelését, melynek hivatalos keretei a kommunizmus idején rendkívül korlátozottak voltak.

Ezért a kommunizmus áldozatait és üldözöttjeit évenkénti ünnepén meg kell emlékezni erről a katolikus ifjúsági mozgalomról, és értékelni kell nemcsak múltját hanem jelenét is. A Regnum „nagy öregje”, aki osztatlan tekintélynek örvend mind a regnumosok,

mind a főegyházmegyénk papsága előtt, közismerten szerény ember. Sohasem emberi elismerésért, hanem Isten dicsőségére tette, amit papi hivatásából adódóan tennie kellett. László Gábor atya jelképpé

vált a szemünkben. Nem neki, hanem nekünk van szükségünk arra, hogy a „Hazámért, Hitemért” díjat és a „Hit pajzsa” kitüntetést megkapja, melyet Mádl Dalma asszony, a Magyar Köztársaság Elnökének felesége nyújt át neki. Dr. László Gábor, az Esztergom–Budapest főegyházmegye legidősebb papja. Ám lélekben mindig fiatal. Mert mindig a fiataloknak élt. Elvű, sziklaszilárd alakja ma is példaként magasodik elénk. Engedje meg, hogy mindnyájunk nevében Mécs László „Üveglegenda” című versének záró soraival köszöntsem: „Ölelni akarta ezer édes inda, de üvegbúra védte, üveglegenda. Átlátszó magány, mindig ráhajolt, s azért mindig, mindig, mindig remete volt.”

DR. BOLBERITZ PÁL

„Hol jártál az éjjel, cinegemadár?” .... szól a Pentaton együttes főlétele. Kicsi lányok, kicsi fiúk, vidáman egymásba fogódzva, önfeladten követik a zene ritmusát, odaadással figyelve a közepén táncoló Böske „néni” mozdulatait. Csillagszeműek, a táncos nagycsalád legfiatalabbjai. Nemrégiben ünnepelték együttesük főnállásának tizedik évfordulóját.

Az elbűvölő kis társulat alapítói: Tímár Sándor koreográfus, Magyar Örökség Díjas, Állami Díjas, érdemes művész és Tímár Böske, Magyar Örökség Díjas táncművész, együttesvezető.

A tizedik évfordulóra Tanár úr könyv formájában is közkinccsé tette több évtizedes tapasztalatait „Néptáncnyelven” címmel.

Tímár Sándor: Beszél nyelvünkhöz hasonlóan a táncban is van anyanyelvünk. Azt természetesnek vesszük, hogy beszélgetünk, de arra általában nem gondolunk, hogy mozdulatainkkal ugyanúgy elmondhatunk mindent, sőt legtöbbször a szavakkal ki nem fejezhető érzelmeinket is. Évszázadok, évezredek alatt jöttek létre a táncnyelvek, egyik nép így, másik úgy táncolja a magáét, adottságai, alkata szerint, s beszélhetünk „tájszólásokról” is, gondoljunk például a dunántúli ugrásra, a széki vagy a moldvai táncokra. A Kárpát-medencében azért ez a csodálatos tánc kultúra, mert mi Ázsiából jöttünk, itt más népekkel találkoztunk, az ő táncuk díszítették a miénket, és mi is adtunk abból, ami nekik tetszett. S természetes a nyugat-európai hatások is benne vannak hagyományainkban. Csodálatos nagy virágcsokor lett mindezekből, de veszélybe is került, amint azt Bartók Béla így fogalmazta: „legnagyobb élményem az volt, amikor a falusi embereket énekelni, táncolni láttam, s bámulom ezt a kultúrát, csak sajnos pusztul, helyette jön a városi kacat...”

A hetvenes évek elején újabb virágzást hozott a táncmozgalom, amelyet Tanár úr a Bartók Táncegyüttes művészeti vezetőjeként indított, s a mozgalom azóta is él.

Nem a modern táncok ellen indítottam, azoknak is meglehet sajátos szerepük a mai ember életében. Néptánc-anyanyelvünk azonban évezredek örökségünk, benne sűrűsödik minden nemes és értékes nemzetünk múltjából, megszenvedett életéből. Aki megörökölt táncainkat valóban megismerik, megtanulják s így sajátjukká válnak, azok jellemének alakulásába a táncok beleszólnak, nemesebbé teszik őket, tartást adnak nekik a mindennapok kihívásaihoz. Ezért kell néptáncainkat anyanyelvként mielőbb megtanulnia minden gyermeknek, együtt a népi játékokkal, amelyek ugyancsak egymás és az élet dolgainak elfogadásához segítenek. A könyvben leírt módszerben egyébként több évtizedes táncos-koreográfus-tanári tapasztalata-

im sűrűsödnek, s ezekre alapoztuk a Csillagszeműek társulatát.

S a Csillagszeműek sikerei fényesen igazolják a Tímár-módszert, s azt is, hogy „csak” a módszer nem lett volna elegendő: kellett a gyermekek összetoborzásához a tanítványból feleséggé lett művésztárs édesanyjai szívének hatalmas szeretete, mindent legyőző kitartása is.

Tímár Böske: Valóban az én ötletem volt, mint „nagy magyar anyának”, hogy végre

önálló iskolában próbáljuk megvalósítani a legeslegkisebbek néptánc-tanítását – az említett játékos, anyanyelv-tanítási módszerrel. Régi álmom volt ez, s ötödik gyermekünk megszületése után mindenképpen úgy gondoltam, most már nem várhatunk tovább. Számunkra annyi gyönyörűséget adott a néptánc, hogy ezzel minél több embert, s minél korábban a gyermekeket, saját gyermekeinket is meg akartuk ajándékozni.

Az öt Tímár-gyermekek láthatóan egész életére a néptánc szolgálatára szegődött.

Hála Istennek, mindannyian kiváló

táncosok. Legnagyobb fiúnk, Misi – aki katolikus teológiát végzett, most készül doktórátusára, és háromgyermekes édesapa – főmunkatársa az együttesnek. Matyi tizenkilenc éves, most fog érettségizni, és a tánc mellett máris nagyszerű ügyintéző. Egyszem lányunk, Sárka tizenhat éves és jószemű fotós, rá ez a terület vár. Andris tizennégy éves, a tánc mellett szereti a tudományokat is, még nem tudjuk mi lesz belőle. A tizenegyéves

zemûek

Gergő pedig úgy táncol, mint az édesapja. Rendkívüli

tehetség. A néptáncban egyébként óriási nevelő erő rejlik, naponta tapasztaljuk. A gyerekekre a zene, az ének, a gyönyörű viseletek s a tánc bármit kifejezni tudó szépsége minden erőszak nélkül hat. Fegyelmezett, szófogadó gyermekek válnak belőlük, a magánéletben talpra esettek, ráadásul otthonosan mozognak a színpadon, jó értelemben vett önbizalmat kapnak és az iskolában is job-

ban teljesítenek. Egy ilyen gyermek sohasem fog lekerülni az alujáróba, eszébe sem jut, hiszen kicsi kora óta őseinek erősítő hagyományával ismerkedik, s ezáltal egészséges igénye fejlődik az élet dolgaival szemben.

Ez a gond a nagycsaládosok körében még többször szóba kerülhet, mint másutt.

És nemcsak mi vagyunk nagycsaládosok, hanem az idejáró gyermekek nagy részének is két-három-négy testvérük van. S nagy ajándék az is, hogy szinte mindegyikük-

kel azonos a világnézetünk. A mi gyermekeink is a Szent Angéla Általános Iskolába járnak-jártak mindannyian, s valahogy a Csillagszemûek nagy többsége is onnan kerül hozzánk. Természetesen máshonnan is idevárjuk a gyermekeket, mindenféle „válogatás” nélkül, mert a cél nem az, hogy zseniket neveljünk, azok úgyis vannak bőven egy ilyen hatalmas csapatban, hanem az, hogy hagyományainkon nőjenek föl. Azt, amit itt kapnak, soha nem felejtik el, akkor sem, ha nem lesznek táncosok. Az igazán nem nagy összegű tandíjat pedig úgy számítjuk, hogy az első gyermek teljes tandíjat fizet, a második testvér a felét, a harmadik testvér és a következők pedig már tandíj nélkül járnak hozzánk.

Így a tizedik esztendőben hány csillagszemû táncol a Virányosi Közösségi Házban?

Most közel négyszázan vagyunk, három éves kortól. Sőt a szülők kérésére a kisebb testvérek már két és fél éves korban beállnak a táncolók közé. A „legidősebbek” az alapítótagok, 19-20 évesek. Belőlük van a felnőtt táncegyüttesünk. Most már el is hagytuk nevünkben a „gyermek” szót, hiszen a negyven tagú felnőtt csoportra, köztük a százkilencven centis Matyi fiamra nem mondhatom

már, hogy „gyermektáncos”. Tehát csillagszemûek vagyunk mindannyian. Ebbe mindenki belefér, kicsi, nagy, szülő, támogató, a zenekar, s mindenki, aki hozzánk tar-

tozónak érzi magát. Egyébként öt csoportunk van, korosztályok szerint. S van egy hatvan fős „profi” csapatunk is, nyolcévestől a húszévesekig. Tehetség és tudás szerint kerültek bele, s ők bonyolítják a legrangosabb föllépéseket külföldön is, itthon is.

Merre jártak az elmúlt tíz esztendőben?

Európában nem is tudok olyan fővárost, ahol ne táncoltunk volna. Mostanában pedig gyakran az uniós csatlakozásunk kapcsán kérnek bennünket egy-egy föllépésre a Magyar Nemzeti Nap keretén belül. Erre nagyon büszkék vagyunk, szoktuk is mondani, hogy ők Magyarország táncos nagykövetei. S hamarosan indulunk leghosszabb, négyhetes japán vendégszereplésünkre.

A sok-sok tanulás, munka, föllépés jutalmaként rangos elismeréseket is kaptak az elmúlt esztendőben: a Magyar Örökség Díjat és az Európa Táncdíjat. S a Csillagszemûeket dícsérte Yehudi Menuhin is, amikor átnyújtotta a nemzetközileg odaítélt Planetáris Tudat Díjat a táncművelés indításáért Tímár Sándor és a Sebő-Halmos zenekar elismeréseként. Ezt mondta: „Önök csodálatos dolgot csinálnak! A világ minden táján így kellene tanulni a gyermekeknek énekelni és táncolni, ahogyan ezt ma este itt láttam!”

Tímár Sándor: Sokfelé jártam, de sehol sem tapasztaltam, hogy ilyen széles körben fölújítanak a néphagyományokat. Ebben mindenképpen példamutatóak vagyunk a világban. S már a tanári gárda is meglenne az országos oktatói hálózathoz. Ezért dolgozunk, ezért tanítottam évtizedekig az Állami Balettintézet és a Táncművészeti Főiskola tanszékvezetőjeként, s most is, a zsámbéki Katolikus Főiskolán. Keressük a megoldást, de természetesen hivatalos döntés kell ahhoz, hogy a néptáncoktatás tantervi anyag lehessen. Addig nagyszerű eredményként éljük meg színpadi sikereinken túl például azt is, hogy az Országos Táncművészeti Találkozókon jóval több, mint tízezer ember jön össze, nemcsak az amatőr és a hivatásos táncosok, s majdnem mindenki táncol és énekel, tudatosan hagyományaihoz fordul. Most márciusban, huszonharmadik alkalommal is így történt. Fontos, hogy a gyökereink megmaradjanak ebben a globalizált világban, hogy Bartók Bélának a táncaink eltűnését előrevetítő aggodalma ne váljék valóra.

*„Európa azt kérdezi tőlünk, hogy mi az, amivel az európai műveltséget a magunké-
ból gazdagítottuk, s nem azt nézi, hogy átvettünk-e mindent, amit az európai művelődés nyújthat. Európa az egyéniséget keresi bennünk, és nemzeti elfogultság nélkül mondhatom, hogy azok is vagyunk.”* – írta a ma is érvényes sorokat 1939-ben Györfly István.

PATONAI ADRIENNE

Kegyhelyek

Immár három éve, hogy először jártam Mátraverebély–Szentkúton. Amikor megláttam ezt a gyönyörű helyet, rögtön „beleszerettem”. Sok kegyhelyen jártam már itthon és külföldön egyaránt, de Szentkút szépsége mégis lenyűgözött. Megragadott csendjének békessége, az értetlen természet tisztasága, és lelket megérintette a Szent hely „kézzelfogható” kegyelmi sugárzása.

Olyan ez a völgy, mint egy Székesegyház, amelybe ha belépünk, kint marad a város zaja, a sok szellemi mocsok, és átjár a kegyelem, megtöltve lelkünk belső békességgel. „Uram, jó nekünk itt lenni...” – éneklük sokszor a zarándokok. Nos, itt valóban jó lenni. Olyannyira jó, hogy az ember órákig elmerülten üldögélhet a források csobogását és a mada-

rak énekét hallgatva anélkül, hogy bárki megzavarná. Nem is akadt még olyan zarándoktársam, akivel Szentkútra érvén, ne ezt mondta volna: „Itt szeretnék maradni örökre!”

Igen, itt megérinti szívünket a vágyva várt Béke és Szeretet. Egy kicsi szelete a Mennysországnak. Medjugorjében és Lourdes-ban is éreztem ezt. Ahol Szeretet és Béke, ott az Isten, és ahol ő van, ott valóban jó lenni. Ismerve a jelenési helyeket, szoktam mondani, hogy „jó ízlése van a Szűzanyának”, hiszen szebbnél szebb helyekre látogatott már el. De fordítva is igaz, hogy az ő látogatása és a kegyelem nemcsak megszenteli, de meg is szépíti a helyet. Valahogy így van ez velünk is. Akiben az Isten lakik, az már nem lehet fizikailag sem „csúnya”, mert a lelkéből sugárzó kegyelem megszépíti a torzulásokat.

Magyarország amúgy is kiemelt a világon, hiszen Mária Országá vagyunk. De őseinket is áldás illeti, mert igen szép

helyre telepedtek le. Egy országban sincs annyi Mária- kegyhely, mint nálunk. Sajnos az elmúlt időben mindent megtettek azért, hogy ez ne tudatosuljon bennünk. Ideje lenne hát felfedeznünk újra, mennyi kincsünk is van valójában.

Nagyon beteg lett ez az ország. Egyre többen vannak a kórházakban. Szenvdünk testileg-lelkileg. Zarándokolunk drága pénzért a világ különböző országai- ba, hogy enyhülést találjunk. Pedig a forrás itt van a lábainknál. Tele van vele Magyarország. Csak oda kell menni és hittel inni belőle. Ahogy Bernadette tette Lourdes-ban, és ahogy a kis pásztorfiú tette már 700 évvel korábban itt, a Cserhát völgyében Szentkúton. Süketnéma volt, és meggyógyult. Látta a Szűzanyát karján a kis Jézussal, aki szólt hozzá. Az-

A Szentkút

A kolostor, amely zarándokházként működik

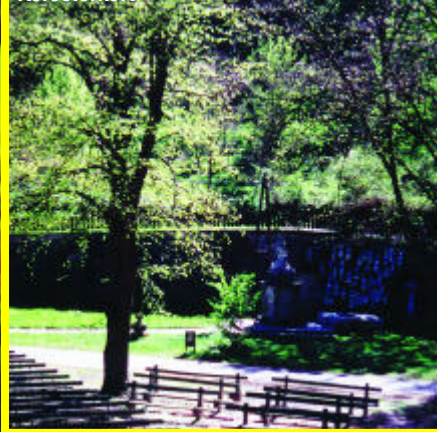
Remete barlangok

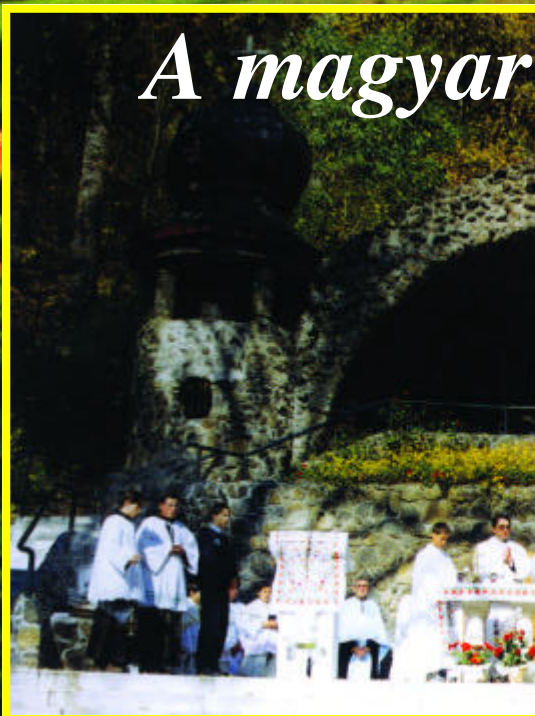
Nagyboldogasszony búcsú

Kolostorkert

A magyar

Szentkút

8 szent Kereszt

óta sokak látták, és sokaknak adott gyógyulást a forrás.

Amikor meghallottam ezt a történetet, rádöbbsentem, hogy a Szűzanya kegyelméből, nekünk már közel ezer éve van „Lourdes”-unk. Mivel pont a Lourdes-i jelenés napján, a betegek világnapján születtem, úgy éreztem, nem „véletlen” ez, és a kegykép előtt térdelve megígértem a Mindenhatóknak és a Boldogságos Szűznek, hogy ezentúl mindent megteszek, amit csak tudok, hogy ez a gyönyörű hely régi fényében ragyoghasson. Sajnos, a történelem során rengeteg pusztítás érte. Hála a ferences atyáknak, ma már újra működik a zarándokház, és a források tisztasága is biztonságban van. Mert a Szentkút vize ma is gyógyít. Mindaz, aki kéri a Szűzanya segítségét,

valóban meg is kapja. Amikor először jártam ott, vittem magammal az imalistánmat, amelyen azoknak a neve szerepel, akikért imádkozom. Van közöttük, aki társra várt, van, aki gyermekáldást szeretett volna, van akinek lelki gyógyulásra van szüksége, és sokan testi betegségük-ből szeretnének felépülni.

Az az érdekes, hogy ahogy egy „gyógyult” lekerül a listámról, három újabb érkezik a helyére. Jelenleg csaknem hetvenen vannak rajta. Van hát miért imádkoznom immár két éve folyamatosan a szentkúti kilencedet.

Bizonyítja Atyánk végtelen szeretét, hogy a legapróbb kéréseink is érdeklik. Egyszer a rádiótelefonomat lopták el, és bár teljesen reménytelennek tűnt, hogy megkerüljön, mégis beírtam a kilenced kérései közé, és imádkoztam azért, aki „megtalálta”. Nos, a kilenced utolsó napján értesítettek, hogy a telefonomat átvehetem.

Ennél azonban sokkal nagyobb ajándéka volt az Égieknek az a nyolc kisbaba, akik az elmúlt egy évben megszülettek. Közülük ötnek „rendkívüli” a története. Azért írtam a Szentkútról, hogy velünk örülhessenek mindazok, akik olvassák, és ők is merjék teljes bizalommal kérni a Szentkúti Szűzanya közbenjárását. Jézus, Lázár sírjánál, ezt mondta Mártának:

„Nem mondtam-e neked, hogy ha hiszel, meglátod az Isten dicsőségét?!” (Jn. 11,40.) Köszönöm URAM, hogy mi is láthatjuk!
KOSINSKY ÁGNES

(Szentkút bemutatását és az itt történt csodás gyógyulásokat következő számunkban folytatjuk. Együttal köszönetet mondok a Kapisztrán Jánosról nevezett Ferences Rendház Tartományfőnökének, hogy a képanyagot rendelkezésemre bocsátotta, a Szerkesztő.)

Nagyboldogasszony Bazilika kegyszobra

A kolostor belső része

Világító kereszt

Nagyboldogasszony Bazilika

Lourdes

ajándékai

Szent Adalbert püspök vértanú

(az Esztergom–Budapesti Főegyházmegye és az Esztergomi Bazilika védőszentje) +997

Szent Pál apostol kiválasztottságához (Ap.Csel.9,15-16) hasonlóan a pogány népek evangelizációjára hívta meg őt az Úr Jézus. *Hat kelet-európai néphez volt küldetése.*

Az Európai integráció idején most aktuálisabb az ő megismerése, tisztelete, mint valaha! Méltán lobogott hat nemzet zászlaja (cseh, magyar, olasz, ukrán, lengyel, német) az általa alapított lengyelországi Gniezno (Gnėzno) ezer esztendő s katedrális előtti domboldalon és tisztelgett előtte hat nemzet államfője a delegációikkal, amikor II. János Pál pápa 1997-ben – az ő vértanúhalála milleniumán – e nemzetek püspökeivel koncelebrálva bemutatta a hálaadás áldozatát – az Eucharisziát – az ő sírjánál, mely a székesegyház főoltára mögött, az apszisban van. A katedrális előtti oltár köré gyűlt Isten népe méltán adott hálát Kelet-Európa nagy apostoláért!

A csehországi Lublyie grófi családból született Wojtiek. Szülei, súlyos betegségében, a **BOLDOGSÁGOS SZÜZ**nek ajánlották fel. Mire felnőtt, bensőleg lett az Úr. Magdeburg káptalani iskolájában tanult a tehetséges ifjú. Magdeburg püspöke, Adalbertus bérmálta meg, akkor vette fel az Adalbert nevet. Jó barátságba került diáktársával, a későbbi III. Ottó császárral, (983–1002). A pápaság felszabadításáról álmodoztak. Születésétől fogva *Isten lefoglalta őt magának.* Meg is őrizte szíve ártatlanságában, akkor is, amikor a legelökelőbb körökben is mozgott. Sokat imádkozott és támogatta a szegényeket már ifjú korában. 980 táján *hazatért* és két év múlva kéri Ditmárt – az első prágai püspököt –, hogy szentelje *pappá*. Nemsokára püspöke halálos ágyánál áll. Látja annak félelmét, mert sokat adott a világi dolgokra a lelkiek helyett. Felajánlja érte imáit, böjtjeit. Nemsokára a nép őt akarja *Prága püspökének*. Felszentelésétől fogva nagy *komolysággal lát hozzá hivatása teljesítéséhez.*

Alázatosan, meztőláb vonul be székvárosába. Jövedelmének csak egynegyedét tartja meg, a többit a templomoknak, a papságnak, a szegényeknek adja. A prágaiak *telkesen* fogadták. Amikor azonban látták, hogy babonáikat, kicsapongásait és kegyetlenségeiket nem tűri – mert halálosan komolyan vette az evangéliumot és püspöki tisztét –, *kiábrándultak* belőle. Erre ő Rómába ment 989-ben a pápa tanácsát kérni. Le szeretett volna mondani. Bevonult a *Szent Elek* kolostorba, és ott ismeretlen szerzetesként egyszerűen szolgált, miközben barátja, III. Ottó császár bevonult Rómába seregével. A mainzi érsek, a felletese visszakérte a pápától. Anconán, Dalmácián és Magyarországon *keresztül* haladt 992-ben. *Géza fejedelem* nagy tisztelettel és örömmel fogadta, hiszen szerzeteseket is hívott magá-

val, akiket a csehek megjavítására hozott, nekik építette a brewnovi kolostort, Prága mellett. Újabb lelkes fogadtatás után *megismétlődött* az előző eset. Minden törekvése ellenállásra talált. A régi pogány hajlamok, szokások elfordították a népet az új kereszténységtől. (Nem tartották meg az ünnepeket, erőszakoskodtak, tivornyáztak, öltek és gyilkoltak, nem tisztelték a szent helyek menedékjogát; egy házasságtörő asszonyt a püspök tiltakozása ellenére kihurcoltak a székesegyházból és megölték.) Elhagyva ismét székvárosát, *Magyarországra jött*. Rövid ideig, 994-től 95-ig működött itt, de *nemzetünk apostola* lett. Ma is vita tárgya, ő keresztelte-e, illetve bérmálta-e meg Géza fiát, *Vajkot, azaz Szent Istvánt*, vagy sem. (A keresztelésnek állított emléket Benczúr Gyula közismert festményével.) Ha Adalbert nem lett volna, Magyarországnak nem

lett volna Istvánja! – kezdte Prohászka püspök egykor a megemlékező prédikációját Szent Adalbert ünnepén. Valóban az ő imája, tanítása, tanácsai segítették az ifjú fejedelmet, hogy első királyunk és nemzetünk apostola legyen. Tőlünk *újra Rómába* ment. Itt látogatta meg a koronázásra érkezett Ottó császár. Az ő kíséretében *indult vissza* ismét a pápa parancsára 996 májusában *Prágába*. Jövetelének hírére azonban *rokonait legyilkolták*, családi birtokait feldúlták és lefoglalták... Erre most már – szívében az egyre súlyosabb terhekkel, de végre felmentést kapva a prágai püspöki székből, *Boleszláv lengyel herceg* közreműködésével (mivel a csehek is elutasították a „nagyon szent” püspököt, mert ők „nem férnek meg egymással”) – *Lengyelország felé* vette útját a brewnovi szerzeteseivel a pogányok megtérítésére. Bejárta az országot s a nép nagy részét *megtérítve* megkeresztelte. Majd öccsével, *Gaudenciusszal* – miután *megalapították* az első érsekséget Gnicznóban – *Poroszország* felé vették útjukat. A pogányok ellenséges hangulattal fogadták. Eredményes térítómunkáját látva, erőszakkal akartak *végezni vele*. Zsolozsmázás közben egy pogány evezővel vágta fejbe. Azt hitték, meghalt, de újraéledt. Kigúnyolták, bántalmazták, végül halállal fenyegették, ha továbbra is köztük marad. Végül is *távolságra szánta el magát*. Útközben *Tenkitten* mellett azonban elfogta egy lovas csapat. Megkötözték, ő ellenségeiért imádkozott, kísérőt állhatatosságra buzdította, Jézus jóságos hatalmát hirdetve. Erre egy *pogány pap* beledöfte lándzsáját. Így halt *vértanúhalált* 997 április 23-án.

Boleszláv herceg nagy pénzen kiváltotta és a *gnóznai* székesegyházban temette el. 1038-ben Prágába vitték. Szent István királyunk pedig az ő *oltalma alá* helyezte az ősi esztergomi primási-érseki főegyházmegyét és a Mennybe felvett Szűz Mária és Szent Adalbert tiszteletére szenteltette fel az esztergomi székesegyházat. A magyar nép Szent Bélának nevezi, *tisztelete hamar elterjedt*, főleg a Felvidéken és cseh területen találjuk képeit, szobraikat. Az Esztergomi Bazilika Kincstárában őrizzük a Simor János bíborosék által készített ezüst ereklyetartóban *karsontjának* egy darabját, illetve nyakszirtcsontját. Evezővel, lándzsával és püspöki jelvényeivel mint attribútumokkal ábrázolják. A szenvedések töviskoszorúja vette körül lelkét egész életében. A látszólagos eredménytelen sokoldalú fáradozás után a lengyel nép apostola is lett. Életműve méltó jutalma lett a vértanúság koronája. Egyeszer talán Kelet-Európa, illetve Európa védőszentje lesz ő is, mint Szent Benedek, Szent Cyrill és Metód. **BAJCSY LAJOS PLÉBÁNOS**

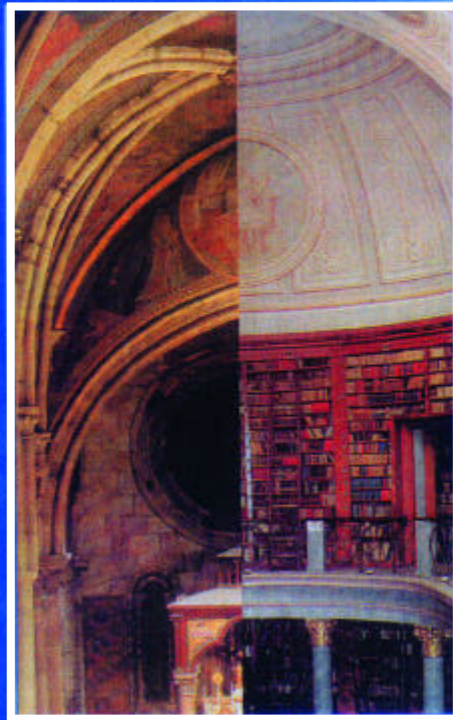
Jáki Szaniszló Egy elme világa

Arörvidesen 80. születésnapját ünneplő bencés szerzetes, nemzedékének egyik legkiválóbb tudománytörténésze legújabb könyvében – amint az alcíme is mutatja: „Szellemi önéletrajz hitről és tudományról” – visszatekint tudományos pályájára és arra a szellemi miliőre, melyben kutatómunkája kibontakozott.

Ebben a rendkívül hatásos szellemi önéletrajzában a teológia és a fizika doktora – aki eddig több mint 40 könyvet és sok száz tanulmányt publikált, több egyetemnek a vendégprofesszora, a Pápai Tudományos Akadémia tiszteletbeli, a Bordeaux-i Académie Nationale des Sciences levelező tagja, Templeton-díjas kutató – végiggondolja elméjének fejlődését, s közben felteszi a kérdést, hogy a vallásos megfontolások milyen értelemben segítik a tudományos munkát – különös tekintettel tudomány és vallás feszültségeikkel teli vonatkozásában. A választ a téma és időrend szerint elrendezett elmélkedésekből kapjuk meg, mely rendkívül értékes olvasmányt jelentenek mindazok számára, akik napjainkban a tudományos kutatás útjára lépnek.

A tudós szerzetes figyelmeztet: a fizikát, a filozófiát, a tudománytörténetet, nem beszélve egy sor különféle nyelvről, nem lehet „húsز könnyű leckében” megatunulni. Nem húsز lecke, hanem legalább húsز év kemény munkája kell ehhez.

Jáki kijelenti, hogy mindegyik könyve megírásában nagy örömetelt, ahogy fogalmaz, a mind újabb és újabb részletek megismerése, amely kielégíti az ember szenvedélyes kíváncsiságát egyúttal szellemi örömet is szerez. A bencés szerzetes önvalomása egy helyütt különösen tetten érhető, amikor azt mondja, hogy nem azért lettem tudós, mintha a teológiában csalódtam volna. Éppen betöltöttem tizenkettedik életévemet, amikor szülővárosom, Győr bencés gimnáziumának 3. osztályába jártam, s nyolc év során ugyanaz a bencés tanár oktatott matematikára. A pedagógus nyilvános előadásokat is adott a tudomány legújabb fejleményéről, és

Szellemi önéletrajz hitről és tudományról

az egyik ilyen témája a kozmikus sugárzás volt. Jáki így emlékszik tovább: elmentem, meghallgattam, s bár még csak tizenkét esztendő voltam, úgy éreztem, mindent megértettem. Ha ez igaz, az csak és kizárólag a bencés tanár kifogástalanul világos előadásmódját dicséri.

Ugyanilyen szépen emlékszik franciatanárára is, amikor azt írja: 1942-ben, tizennyolc évesen leérett-ségiztem, sem ő, sem én nem gyaníthatuk, hogy nyolc év múlva Rómában franciául írom majd doktori disszertációm, mely kiválóan fémjelozte a bencés atya tanári képességét.

Minden bizonnyal Jáki a teológiában is jeles munkát végzett, hiszen a már említett doktori disszertációja, „Az egyháztan új irányzatai” c. könyvéről mondta Ratzinger bíboros,

hogy „díszhelyet” foglal el a könyvtárban. Életművét azonban nem teológusként, hanem filozófusként fogja jegyezni a szel-lemtörténet – természetesen értékelve a mély teológiai gyökereket is –,

melynek bizonyítéka többek közt az is, hogy a kvantummechanika egyik szülőatyjaként ismert „nagy öreg”, Walter Heitler az „American Scientist” c. lapban már 1967-ben nem kevesebbet javasolt, mint azt, hogy Jáki „Látóhatár” c. műve kötelező olvasmány legyen minden fizikus, sőt minden tudós számára, aki valóban ki akarja tágítani szellemi horizontját, mert ez a könyv hatásos ellenmérleg lehet a modern társadalom számos kulturális bajával és betegségével szemben.

Jáki Szaniszló termékeny életműve sarkalatos kérdések széles skáláját öleli fel, s ezek között nagy súllyal esik latba a tudománytörténet. Ennek elismeréseképpen kérték fel többek között a rangos Gifford-előadások megtartására. A bencés professor elnyerte még 1970-ben a Lecomte du Nouy-díjat, 1987-ben a már említett Templeton-díjjal tüntették ki, 1997-ben pedig a Széchényi Társaság díját kapta meg. Könyvei döntő részét angolul írja. Csak magyarul jelent meg két könyve, „A világ és vallás” (Abigél, Budapest 1997.) és a „Tudomány és világnézet” (Lexika, Budapest 1998.). A „JEL” c. folyóiratban számtalan írást, hiszen a lapnak a megindulása óta szerkesztőbizottsági tagja.

Militia est vita hominist super terram (Az ember élete küzdelem a Földön – Jób 7,1) – idézhetjük a Vulgátából a megpróbált Jób józan megállapítását. A 80 éves bencés atya ars poeticája ezután így hangzik: „Katonasorunknak tovább kell folynia, s közben merítsünk erőt abból a mélységesen egzisztenciális teológiai vonatkozású kijelentésből, hogy 'Néhány jó haditengerészre van csupán szükség'. E mondatból az egyszerű közkatona teológiai ekvivalense is kidomborodik, aki egy szinten áll a haszontalan szolgálóval: csak a kötelességét teljesíti. Adja Isten, hogy továbbra is ez határozza meg elmém világát.”

UDVARHELYI OLIVÉR

„Teremté tehát az Isten az embert az Ő ké-
pére, Isten képére teremté őt: férfiúvá és
asszonnyá teremté őket.” (1Móz.1/27)

Idézetünk a Tórából való, igemagyarázata
szerint: aki elveszi mások életét, az elveszíti
istenképűségét.

Február 25-én, a kommunista diktatúra
áldozatainak emléknapján megrendült szív-
vel emlékeztünk a sok millió ártatlan áldo-
zatra, köztük honfitársainkra, akiknek iszo-
nyatos tragédiájuk együtt járt gyermekeik,
unokáik életének megnyomorításával.

S most, április 16-án ismét emlékezünk.
A XX. század másik gyilkos diktatúrájának, a
fasizmus iszonyatának, a holocaustnak ál-
dozataira. Földidéződnek a vészkorszak ördö-
gi tettei is, melyeket meggyötört túlélők és
hátramaradottak visznek emlékeikben, mint
nem felejthető borzalmakat.

Az április 16-i emléknap idén egyben hat-
vanadik évfordulója az istenképűségét veszít-
tett ember tombolásának. Ez alkalomból új,
méltó helyre kerül a Holocaust Dokumentá-
ciós Központ és Emlékgűjtemény, a Páva
utcai volt zsinagóga fölújított épületébe.

A Központ tudományos vezetője Szita
Szabolcs történész, egyetemi tanár, harminc
esztendeje foglalkozik a vészkorszakkal.
Mint mondja, régi katolikus családból szár-
mazik, s az keltette föl érdeklődését ka-
maszkorában, hogy mindenki elzárkózott,
ha őt a részvétel kérdésekre indította. Riadtan
vagy ingerülten leintették, ne kíváncsiskod-
jon. Szavai szerint bizonyára azért, mert vol-
tak, akik kompromittálódtak tetteikkel. Vagy
néma cinkosokként éltek a vétkesek közt, s
nem tudták lelkiismeretükben földolgozni,
hogy nem hittek a borzalmas híreknek, s így
amikor kellett volna, nem próbáltak segíteni.
S voltak, akik azért zárkóztak el, mert tilos
volt az emlékezés, hiszen addigra a fasiszta
diktatúrát fölváltotta már a vörös fasizmus,
amely ugyanazon ártatlanokat, akik testileg-
lelkileg összetörve, de mégis hazatértek a
holocaust poklából, itthon is internáló tábo-
rokkal várta. Vitték őket itthoni sorstársaik-
kal együtt Recskre vagy máshová, valahol
az Alföld vidékein. „*Idővel akadtak, akik
megnyíltak, s a föltárulkozó, pokoli esemé-
nyek, az ördögöt legyőző tiszta emberség
végleg a témánál tartott.*” Az együttérző em-
ber és történész azóta tizenhárom könyvet
jelentetett meg kutatásairól, köztük nyolcat
a magya-roszági embermentés éveiről, s je-
lenleg négy kötete van kiadás alatt: egy Izra-
elben, kettő Ausztriában, egy pedig angol
nyelven. „*A Holocaust Dokumentációs Köz-
pont és Emlékgűjtemény végre méltó kör-
nyezetben emlékezhet a holocaust több
mint hatszázezer magyar áldozatára. A több
százezer zsidó honfitársunk mellett a több*

Emlékezünk

Schalkházy Sára nővért
zsidó bűjtatásért a nyilasok
kivégezték

Somogyi Karoly mentő

Vitéz Horváth Kálmán
százados kimentette a
gettóból Lebovits Imre
zsidó kislíút

Pálffy Dénes és felesége, mentők

*ezer cigány, több száz Jehova Tanúi, s a
több száz hite vagy ellenállása miatt elhur-
colt szerencsétlen magyar áldozatra. Az iz-
raeli Jad Vasem Emlékhely és Kutatóköz-
pont magyar anyagát is földézzük. Jeruzsá-
lemi parkjukban eleinte minden embermen-
tő táblát kapott, s mellé olajfát ültettek. Ma
már a kutatások nyomán a különböző or-
szágokból mintegy húszezer név került a Vi-
lág Igazai sorába, így egy ideje a faültetés
helyett táblára vésik az embermentők nevét.
A magyarok névsorát két tábla őrzi.”*

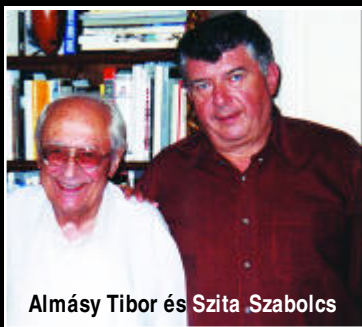
1990-ig százkilencven, azóta újabb
négy száz magyar ember került a Világ Né-
peinek Igazai közé, s kapta meg Izrael ál-
lamtól a humánus nagyrendjét. Közülük
három száz honfitársunkra Szita Szabolcs
kutatásai akadtak rá. Könyveinek szándékos
tárgyilagosságán átsütnek az akkori valós
élet dermesztő eseményei, de tisztán tükrö-
zik a jóság, az emberség mindent fölülmúló,
csodálatos találékonyságát is. Felebaráti
szeretettel mentették a szomszédot, a jó ba-
rátot, a diáktársat, a szerelmet, a kollégát,
és mentették sokszor kettesével, tucatjával
az útszélre lökött, halottnak hitt ismeretle-
neket. A legmegrázóbb pillanatok a csecse-
mőmentések fordulatai, amikor elhurcolt
édesanyák az utolsó pillanatban bízták rá
kisbabájukat egy-egy idegenre. S mint a
professzor úr mondja, még mindig vannak
esetek, amelyekre véletlenül derül fény. Ma-
gukban az embermentőkben ugyanis általa-

Az elpusztított magyar zsidó hitközségek
emléktölgények részlete, Jeruzsálemben

ban föl sem merül, hogy tettükért elismer-
és járt volna. „*Mindenképpen nagyobb fi-
gyelmet érdemelnek az eddigi kutatási
eredmények, melyek bizonyítják, hogy ha-
zánkban az üldözöttesselel való szembenál-
lás nemzetközi összehasonlításban is em-
lítésre méltó, szívszorítóan szép
tettek voltak képes, szemben a né-
met nemzetiszocializmussal és
magyar kiszolgálóival. Sürgető
feladat az átfogó tudományos
földolgozás és szerepeltetése az
oktatásban, hiszen az akkori em-
bermentés olyan mozzanat éle-
tünkben, mely növelte a magyar
nép, a nemzet becsületét az
Európát totális terrorral lero-*

„*Én vagyok a
aki engem kö-
sötétségben, han-
életnek a világos*

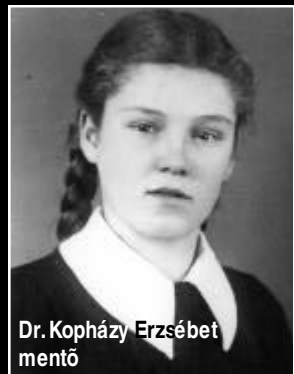
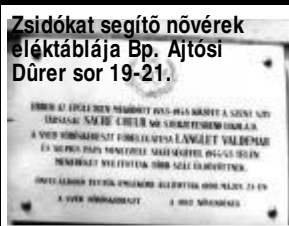

Almásy Tibor és Szita Szabolcs

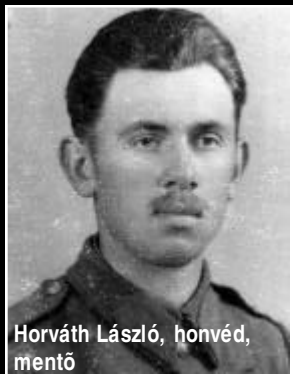

Dr. Zimándi Ervin, mentő

szeretetparancsnak engedelmeskedtek valamennyien: „a törvénynek betöltése

Dr. Kopházy Erzsébet mentő

Horváth László, honvéd, mentő

Kírály Vince, honvéd, mentő

Almásy Tibor nyugállományú dandártábornok

a szeretet”. (Róm. 13/10) Mindannyiukra Isten iránti hálával gondolhatunk, szívszorítóan gyönyörű tetteikért, azért, hogy vállalták az elhívást, a szívükbe adott legnagyobb szeretetet, amellyel életüket kockáztatták, és sokan szó szerint oda is adták barátaiért. *„Tizenötezerétől harmincötezerig becsülik a hazai források a német megszállásig a Magyar Királyság területén meghúzó-dó, menedékre talált zsidók számát. Történetük sajnos máig földolgozatlan, s a most megnyíló Központ ez irányban is folytatja a kutatásokat. Az embermentéshez kapcsolódó kiállítási anyag természetesen tartalmazza a magyarországi Igazak neveit, tárgyi emlékeket, leveleket, emlékeztetőket, s fősorolja a megmentők teljes névsorát. A részletes adattár pedig számítógépben áll rendelkezésre.”* Szita Szabolcs tanár úr személyesen is jól ismert és ismer sokakat a megmentettek és megmentők közül. És sok tiszteletet parancsoló igaz történetet tud idézni kutatásaiból. Hogy volt számos rendkívüli ember a magyar királyi honvédség tagjai között is. Például Reviczky Imre alezredes, sok ezer magyar és nemzetiségi, zsidó és politikai okból behívott munkaszolgálatos megmentője. Vitéz Horváth Kálmán százados, aki fiatal fiúk százait menekítette ki a munkaszolgálatból apjukkal, nagypapjukkal együtt. Almásy Tibor tüzér főhadnagy, négyszáz munkaszolgálatos megmentője segítőivel: dr. Drégelyi Béla csendőr századossal, Szőke Ernő szakaszvezetővel és összekötőként dr. Lövi László munkaszolgálatossal. Kelenhegyi Emil a szovjet területre került 18. hadosztály tisztje, két munkaszolgálatos megmentője országhatárokon ke-

resztül. Azt is említi, hogy katolikus és protestáns főpapok, papok, egyházi emberek, kolostorok, rendházak, gyülekezetek bújtták sokszor tucatjával az üldözötteket, hamis papírokkal látták el őket, szót emeltek érdekükben. Köztük volt Márton Áron katolikus püspök, Ravasz László református püspök, a gyermekmentő evangélikus Sztehlo Gábor lelképásztor, s az ugyancsak evangélikus lelkész Varsányi Mátyás, akít a nyilasok lelepleztek és agyonlőttek. Ismert művészek is gyönyörűen vizsgáztak ember-ségből. Például Ferenczy Béni, Strobl Alajos és családja, Bajor Gizi, Jávör Pál, Karády Katalin. Embereket bújttak, hamis papírokat gyártottak számukra, gondolkodás nélkül vállalva a Gestapo zaklatásait, állandó fenyegetését. De hasonlóan hősiess tettek sorolhatók a „nem ismert” személyek embermentő akciói kapcsán is. Miskolcon például családok sora adta kézzel a szeretett orvosházaspárt. Egy Fejér megyei kis tanyán Stolcz Károlyék négy munkaszolgálatost mentettek meg. A bújtatásért Stolcz Károlyt meggyilkolták. Gigor Irén nevelőnő saját keresztlevelét adta át Mautner Imre munkaszolgálatos feleségének, gyermeküket megkereszteltette, így tudta megmenteni. Burza László gimnazista ugyancsak saját iratait adta oda diák társának. Dr. Marik Miklós sebészfőorvosról – mint legtöbbjükéről – csak halála után derült ki embermentő tevékenysége, s posztumusz kapta meg a Világ Népeinek Igaza kitüntetését és a Bátorságért érdemjelet.

Istennek hála, oldalakon keresztül sorolhatnánk a történeteket. Mindegyikük arról az együttérző szeretetről szól, amely nélkül nem létezhet az élet, s amellyel nekünk a lelki Izrael tagjaiként mint utódoknak is körül kell vennünk a mindenkorai áldozatokat, a tragédiát megélt idősebb testvéreinket is. Mindig tudva azonban, hogy az emberileg megbocsáthatatlant békévé oldani csak a hit kegyelme tudja. Még akkor is, ha töredékes ismeretével a teremtmény meg nem értheti, miért engedte a Mindenható az Ő törvényeitől elfordult, istenképűségét veszített ember tombolását.

Megmarad tehát a hit, a remény és a szeretet. S ez a Szeretet szól áldozatokhoz, túlélőkhöz: mindannyiunkhoz a gyönyörű áldásban – ígérve az új utat –, ha merjük hitünkkel megragadni és szívből elfogadni: *„Áldjon meg tégedet az Úr, és őrizzen meg tégedet! Világosítsa meg az Úr az Ő orcáját terajtd, és könyörüljön terajtd! Fordítsa az Úr az Ő orcáját tereád, és adjon békességet néked!”* (4Móz.6/26)

(Az igeidézetek a Károli Gáspár fordította Bibliából valók.)

PATONAI ADRIENNE

hanó fasizmussal szemben. Intézetünk egyik kutatási célja, hogy ezeknek az áldozatos tetteknek jelentőségét végre történelmi távlatból, az üldöztetés és az embermentés összefüggéseiben, a maguk tisztaságában tárjuk az utókor elé.” A ragyogás, amely körülveszi ezeket a történeteket, hálával tölti el az ember szívét. Sokan hívó keresztényként, mások a humánus jegyében tették ugyanazt, és így tudva-tudatlanul a tökéletes isteni törvénynek, a

világ világossága: vet nem járhat a nem övé lesz az csága.”

(Jn. 8:12.)

Rovatvezető: Papp Nóra

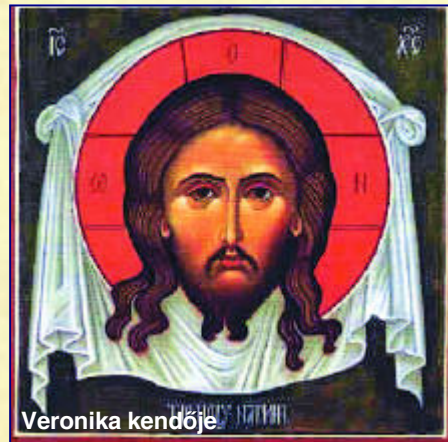
A Magyar Görög Katolikus Egyház története (3. rész)

Pontosítani lehet némileg a címen, ugyanis abban az időszakban, amelyet vizsgálni fogunk, egy egységes egyház létezett még. Az egyházszakadás csak 1054-ben következett be.

Az egyház nem vált még szét két ágra, római katolikusra és görög ortodoxra. Az ellentétek azonban, teológiai kérdésekben, már évszázadosak voltak. Így a Kárpát-medencében lakó magyar őseink azzal, hogy a bizánci egyházat ismerték hamarabb, s ahhoz csatlakoztak először a magyar fejedelmek, hogy a római katolikus egyházzal szemben tulajdonképpen a görög szellemiségű Bizáncot választották, bármennyire is nem állt szándékukban állást foglalni a Kelet és Nyugat vallási vitájában!

Kr. u. 948 táján Bulcsú és Tormás (Árpád fejedelem dédunokája) Bizánc fővárosában, Konstantinápolyban megkeresztelkedtek. Bulcsú keresztapja, maga VII. Konsztantinosz bizánci császár volt! 952-ben az erdélyi gyula vette fel a keresztiséget. (A gyula itt nem személynév, hanem rangjelző. A gyula személyneve Zsombor volt.) Zsombor fejedelem Hierotheosz püspököt hozta magával vendégül Bizáncból, aki Magyarország első görög térítő püspöke volt. Hierotheosz megkeresztelte Zsombor egész háza népét, lányát, Saroltát is, aki Szent István magyar király édesanyja lett. Hierotheossal szerzetesek is érkeztek hazánkba. Székhelyük feltehetően a Zsombor birtokán volt. A térítést a vezető emberek között kezdték meg. Az ő udvarhelyeiken épültek (Kiszombor, Apostag, Marosvár, Pécs, Titel, Szeged stb.) az első templomok és kápolnák a X. században különösen kedvelt görög szentek tiszteletére. 2000-ben az ortodox egyház felvette szentjeinek sorába Hierotheoszt, az első magyarországi püspököt és Árpád-házi Szent István királyt!

958 után, Taksony fejedelem és Géza trónörökös csapatai többször betörték bizánci területre. A bizánci–magyar ellenségeskedés visszavetette a magyarországi hittérítést.

Veronika kendője

Taksony fejedelem után Géza vette át az uralmat a magyar törzsek felett. Újdonság volt ez az időben, hogy Géza (Szent István király édesapja) nyugat-római missziós papokat hívott az országba, és ugyanakkor felélénkül ismét a bizánci térítés is. Így ír erről egy bizánci korabeli dokumentum: „Ha a gyula (Zsombor) halálával a (görög) misszió alább is hagyott, a felépített görög templomokban itt-ott tovább pislácoltak a gyertyák, s ez Géza idejében csak erősödhetett.” A görög rítust követő papokat és szerzeteseket Sarolta, Zsombor lánya is támogatta. Sarolta Géza fejedelem felesége lett. Géza valószínűleg ekkor keresztelkedett meg testvérével, Mihállyal együtt, görög szertartás szerint. Volt olyan egyházi ének, amely Gézát egyenesen szentnek nevezte!

Querfurti Szent Brúnó nyugati térítő püspök vértanú szerint Géza fejedelem erőszakosan térített. Sarolta és Géza fia volt Vajk, keresztény nevén István. (Egyébként Géza is az István nevet kapta a keresztiségben.) Vajkot valószínűleg már gyermekkorában megkereszteltette Sarolta, görög szertartás szerint.

Jobb Iator

István 996-ban feleségül vette Gizella bajor hercegnőt, akinek nevelését Szent Wolfgang regensburgi püspök irányította. Elképzelhető, hogy ekkor Szent Istvánt újrakeresztelték nyugati szertartás szerint, latin nyelven. Gizella kíséretében német papok és szerzetesek jöttek Magyarországra. Újra megerősödött tehát a nyugati egyház hatása idehaza. Szent István ki-

Mária Magdolna

rály ugyanakkor a tíz püspökség megalapításakor az esztergomi érseket olyan különleges jogokkal ruházta fel, amilyeneket csak a keleti egyház jogrendszere ismer! Ő koronázza meg a királyt, ő a királyi székhely főpapja, a király és családja, valamint a királyi udvar, bárhol is tartózkodjanak az országban, mindenütt az ő joghatósága alatt maradnak. A király által alapított apátságok és prépostságok közvetlenül neki vannak alárendelve. Ezzel megindult az a folyamat, amelynek eredményeképpen az esztergomi érsek az egész ország felett tényleges joghatóságot gyakorló primás lett.

Szent István király hadat indított a görög rítusú Ajtony fejedelem ellen, és a birtokán lévő görög szerzetesek helyén római kolostort alapított, kiszakítva így ezt a területet a bizánci patriarkátus joghatósága alól. Szent István király tehát egyenlőképpen támogatta a római és görög-bizánci egyházat? Hogy miként alakul mindezek után a görög egyház sorsa Magyarországon, megtudhatják a következő részből.

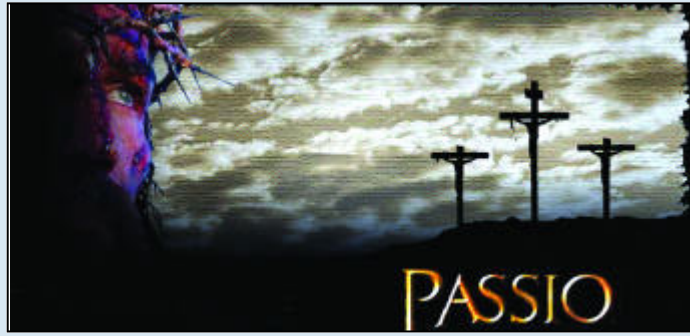
PAPP NÓRA

Manapság elegendő egyetlen nevet bedobni a társalgásba ahhoz, hogy felkorbácsoljuk az indulatokat. Ez a név pedig Mel Gibson ausztrál színész-rendező neve. Nos nem a „Mad Max” vagy a „Halálos Fegyver” filmjei azok, amelyekről beszélni érdemes, hanem a Jézus életének utolsó 12 órájáról szóló művészi alkotás. A zsidók antiszemitának tartják ezt a produkciót, az érzékenyek túlságosan véresnek és naturalistának, a vallásos hozzáértők azonban csodálatos meditációnak a Megváltó szenvedéséről.

Minden misén elimádkozzuk a Hiszekegyben, hogy: „megfeszítetted Pontius Pilátus alatt, szenvedted, eltemettetted, feltámadtad harmadnapon az Írások szerint” – mégsem gondolunk arra, milyen volt ez a kínszenvedés. Ránézünk a keresztre és még csak annyira sem rendülünk meg, mintha az életben látnánk egy balesetet! Miért? Keresztjeinken a corpus nem gyötörődő, éppen csak lehajtja fejét rajta Krisztus szelíden.

A film viszont hitelesen bemutatja, milyen brutálisan megbilincseltek az Isten Fiát a Getsemáne-kertben, durván megkötözték, lökdösték a zsidó templomi örök-katonák. És igen, úgy, ahogyan a valóságban, a vásznon is az elcsattant pofonoknak hangja és következménye van, sebet hagy! Jézus arca és szeme bedagadt, hajából a vérverejtékezés miatt csepegett a vér. Így történt a valóságban, így láthatjuk a filmen is. A felvételeken bizony frecksel a vér az ostorozáskor, de ez mégsem csap át öncélú horrorba! A brutális jeleneteket megszakítják olyan képsorok, amikor a szereplők, Mária (Jézus édesanyja) vagy Mária Magdolna (Jézus tanítványa) visszagondolnak Krisztus tanítói életére. A keresztbordás és keresztrefeszítés sokkoló filmkockáit is enyhítik a János apostol által megidézett utolsó vacsora meghitt, meleg színekkel ábrázolt jelenetei.

A keresztények számára megnyugtató tudni, hogy ez a

film nem csupán egy hollywoodi produkció, hanem a téma komolyságához illően a stáb minden forgatás előtt misét hallgatott, még a zsidó származású Maia Morgenstein is, aki Szűz Máriát játszotta! Jim Caviezel, Jézus megformálója töviskoszorút viselve imádkozta el a misék után a rózsafüzért a rendezővel együtt! Az isteni gondviselés megoltalmazta Caviezelt attól, hogy ártson neki egy villámcsa-

pat. A produkció tízszer ilyen véres is lehetne, de ha az igazi kínszenvedést tartjuk szem előtt, Gibson az ábrázolásban még igencsak visszafogott! A vér és a borzalom ábrázolása itt nem öncélú hatásvadászat. Elrettentő példaként hozzák fel az újságok a film ellen, hogy az USA-ban egy néni inkartust kapott a moziban a vetítés alatt. Előfordulhatott, nem vonom kétségbe, de ha jól emlékszem a legutóbbi választá-

pás, amely a forgatáson érte! Felgyógyult abból a tüdőgyulladásból is, amelyet az ostorozás miatt kapott, s már egészségesen tehetett látogatást II. János Pál pápánál! Gondoljuk el, ha az ostorozás imitálása is ilyen következménnyel jár, mit állhatott ki valójában a Megváltó! Ez a nagyszerű film jó gyümölcsöt termelt a színészek lelkében, a munkálatok alatt megtért a Pétert, a Mária Magdolnát, sőt még a Júdást alakító művész is! Ugye, milyen furcsa ezt olvasni, hogy Júdás megtért?

Egészen biztosak lehetnek benne a hívek, hogy Jézus a többszörösét szenvedte el, mint amennyit a „Passio” c. film mu-

son idehaza 8 ember halt meg a szavazófülkékben, pedig nem is érték őket megrendítő jelenetek, mint a mozilátogatót. Minden vallásos ember megnyugodhat és bátran megnézheti a filmet, akit eddig csak a negatív hírverés tartott vissza, nem fog több vért látni, mint egy átlagos híradóban.

Nevetséges olyan kifogásokat hozni a film ellen, hogy Krisztus hajviselete nem korabeli, mert a zsidó férfiak nem hordtak hosszú frizurát. Könnyen meg is lehet cáfolni ezt, hiszen minden misztikus szent látnok hosszú hajjal látta Jézust a jelenésekben. Kritizálják azt is, hogy Pilátus megérti az arámul beszé-

lő Megváltót. Nyilván olyan diplomatát küldtek a rómaiak Júdeába, aki értett a nép nyelvén.

Megdöbbenő hallani a moziban a nézők hangos zokogását, amely elnyomja még a bizony ordító hangot is a multiplex filmvetítőekben. A filmzene fantasztikusan ötvözi az operai hangot a mai és szimfonikus hangzással. A nézők a stáblista futása alatt a vetítés végéig ülve, megrendülve, szípgova hallgatják. A zeneszerzővel és az operatőrrel Gibson már többször együtt dolgozott.

Véleményem szerint minden művész a tudása legjavát adta ehhez a produkcióhoz, Gibson neve fennmarad, amíg csak lesz kereszténység. Sok Jézusról szóló filmet láttam már, de ez mindet felülmúlja, túlszárnyalja még az eddigi leghíresebbet, a Zefirelli-félet is!

Az, hogy miért tüntetnek a zsidók az USA-ban koncentrációs tábori egyenruhában a mozik előtt, érthetetlen, hiszen pont ezzel maguk bizonyítják, hogy közők van, saját elgondolásuk szerint, Krisztus halálához! Gibson szerint ugyanis nincs közők hozzá! Ki is hagyta a forgatókönyvből a mondatot, amellyel a zsidók elátkozták magukat: (Mt.27,25.) „Az ő vére mi rajtunk és a mi magzatainkon.” – ezzel akarta elejét venni annak, hogy antiszemitának tartsák.

Gibson és mindenki más arról készíti filmet, amiről csak akar, és egyik nemzet sem emeli fel a szavát, ha a nemzeti történelmükből választanak a rendezők témát. Tiltakoznak a görögök pl. a Homérosz-művek feldolgozása miatt? Nem. Jézus azt mondta az evangéliumban apostolainak, hogy mivel őt, a Mestert üldözték, üldözni fogják a tanítványokat is. Gibson filmjével pedig pontosan ez történik. A reklámokban pont a legvéresebb jeleneteket mutogatják, pedig amit látunk, egyszerűen a szenvedés racionalitása. Az alkotás rendkívüli, sőt zseniális. Bátran ajánlom mindenkinek. II. János Pál pápa is azt mondta róla, miután megtekintette: „Így történt.”

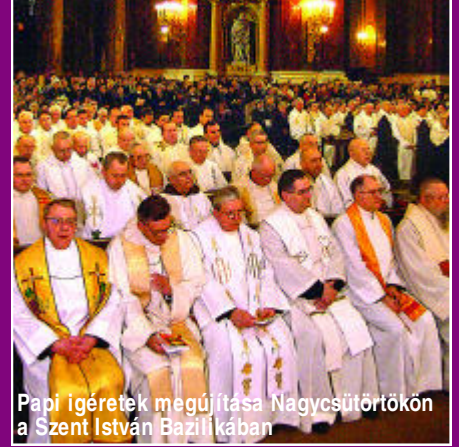
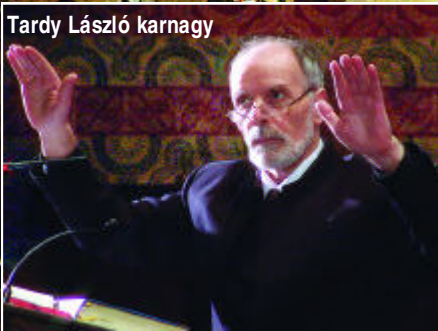
PAPP NÓRA

Sólyom László

képes beszámolója

Isten szolgáinak szolgája. A Budavári Koronázó Főtemplomban tartott jubileumi szentleumi szentmisét Ladocsy Gáspár esztergomi segédpüspök celebrálta, a templomhajót teljesen megtöltő hazai és határon túli egyházi kórusok részvételével. Természetesen a latin nyelvű szentmise gregorián dallamokon szólt meg.

Szent Gergely pápa és egyháztanító ünnepe a liturgikus naptár szerint püspökké szentelésének napja, szeptember 3. Halálának – mennyei születésének – 1400. évfordulója, március 12. utáni napon a jubileumi év nyitányaként ünnepi misével emlékeztek meg a szerzetes pápáról. A szent, akit az utolsó római és első középkori pápáként is emlegetünk, még a szentatyák közül is kiérdemelte Egyházunktól a „Nagy” kitüntető címet. Nevéhez fűződik a Cantus Gregorianus, a gregorián éneklés liturgikus szabályozása, és tőle származik – ahogy önmagát nevezte – a pápák címe:

Húsvéti

Mozgássérültek Passiója a Deák téri Evangélikus

templomban Nagypénteken

Dr. Erdő Péter bíboros, érsek homíliája

Miatyánk a ferenceseknél Nagyesztergőn

Hegedűs Kolos OFM meggyújtja a húsvéti gyertyát a Margit körúti ferenceseknél

A lábmosás szertartása a ferenceseknél

Körmenet a Margit körúton

körkép

A szentolaj megáldása a Szent István Bazilikában

Exultet (Húsvéti Örömeinek), Húsvét Vigíliája az Országúti Ferenceseknél

Virágvasárnapi gyermekmise az Országúti Ferenceseknél

Feltámadási körmenet Újlakon, Húsvét vasárnapján

Gyertyagyújtás az Újlaki templom előtt Húsvét Vigíliáján

Hegedűs Kolos plébános OFM megáldja a gyerekeket

„Krisztus világossága” az Újlaki Szent Boldogasszony templomban

Felnőttkeresztelés az Újlaki templomban

„Szeretünk Téged, Krisztus”

Szentségimádás Újlakon, Húsvétvasárnap

Müller György atya az újlaki körmeneten

Két évtized röpke időszak egy katedrális történetében, hiszen az építés is fél évszázadig tartott, de egy ember életében örökkévalóságnak tűnhet a renoválás jegyében eltelt idő. Szabó Géza kanonok úr szerényen mosolyog, amikor a heroikus munkáról kérdezem, pedig sok álmatlan éjszakán gondolta végig az elvégzett feladatokat és tervezte a következő időszak teendőit. Közben nappal misézett, esketett, keresztelt és temetett az állványok árnyékában, mert a hitélet eseményei tovább folytak, ha nem is zavartalanul.

Kanonok úr élete az utóbbi húsz évben összeforrt a Bazilikával és a felújítással. Tudatosan készült erre az emberpróbáló feladatra, vagy véletlenszerű volt, hogy éppen Ön indította el és fejezte is be ezt a nagy munkát?

Igen, tudatosan készültem rá, mert 1982-ben, amikor kineveztek a Bazilika plébánosává, Lékai László akkori érsek úr előre vetítette számomra a feladatot. Természetesen nem maradtam egyedül, hiszen a helyreállítást vezető cégek képviselőivel és a restaurátorokkal havonta egyeztetünk, igényeinket figyelembe vették és tanácsaimat is kérték. Sok ember lelkes munkája nyomán érkeztünk el e pompás befejezésig, és sok támogatást is kaptunk, az állami segítségtől a hívek adakozásáig. Persze nem könnyű ilyen helyzetben ellátni a napi teendőket, valóban sokat töprengtem és fohászkoztam, de az eredmény fényében szinte már el is felejttem a nehézségeket. Amikor kilépek a plébánia kapuján, már a megújult Szent István tér látványa is nagyszerű, majd a ragyogó külső homlokzat! Emlékszem, ahogy az évek alatt fokozatosan világosodtak a falak és ritkultak az állványok. Amikor belépek a templomtérbe, körülvesszük a magyar múlt nagyjai, szentjei. Jönnek a hívek, akik türelemmel viselték a szokatlan körülményeket, hűek maradtak a templomhoz, és a látogatók, akik csodálattal szemlélik ezt az egyedi remekművet. Velük együtt örülök.

Visszagondolva e heroikus munkára, kanonok úr mit tart a legnehezebb feladatnak, és mi szerezte a legnagyobb örömet a húsz év alatt?

A legnehezebb a kupola rézborítása volt, a chilei rezet a német püspöki kar segítségével kaptuk. Az öröm fokozatai számomra „fentről lefelé” és „kívülről befelé” irányultak, hogy csak néhány fontos momentumot említsek; amikor elkészült a külső kupoladob és a nyugati főhomlokzat, sorra kerültek a belső kupolarészek, az orgona és az üvegablakok – bevallom, fellélegeztem.

„Ez az imádság háza, a mennyország előcsarnoka”

Beszélgetés Szabó Géza kanonok úrral, a megújult Bazilika plébánosával

A Passauból érkezett harangok felszentelése a Szent István téren.
(A szerző felvétele)

A karácsonyi éjjeli misén zsúfolásig megtelt a Szent István Bazilika. Monumentális épülettömbje végre megszabadult az állványoktól, domborművei és szobrai fellélegeztek az évszázados portól. Hatalmas tornya is régi pompájában ragyog. Az újjávarázsolt tér méltó környezetet biztosít számára körbefutó, színes díszítésével, két oldalán a királyi pár, István és Gizella szökőkutas, karcsú obeliszkjeivel. Bent a kandeláberek fénye megcsilán a kupola dús aranyozásán. A szent magyar király márványszobra hófehéren magaslik a főoltáron és szinte elégedetten tekint az ünneplőkre. A televízió jóvoltából az egész ország megcsodálhatta a régi fényében pompázó templomot. Szabó Géza kanonok úr húsz év óta első „békés” karácsonyán felszabadultán vehetett részt Erdő Péter prímás mellett a szertartáson.

Egyik legemlékezetesebb nap volt 1993. augusztus 6-a, amikor sor került a Passauból érkező harangok ünnepélyes fogadására. A négy értékes ajándék felszentelése augusztus 20-án, a Szent István tiszteletére rendezett hagyományos körmenet előtt történt. A történelmi neveket viselő harangok egyben a magyar–német kapcsolatokra is utalnak (Szent István felesége Boldog Gizella, fiuk Szent Imre, a király sógora II. (Szent) Henrik német-római császár, és Árpád-házi Szent

Erzsébet, akit a németek Thüringiai Erzsébetként tisztelnek), a passauai Perner cég műhelyében készültek, Passau, Bamberg és München egyházmegyéinek hívei adományainak segítségével. A harangok hiányt pótolnak, hiszen a II. világháborúban a Bazilika 6 harangjából csak egyetlen egy maradt a helyén, a

Boldog Gizella obeliszkje a Szent István téren

Középen: Szabó Géza kanonok úr

Nagyboldogasszony-harang, és a legnagyobbat, a 93 mázsás Szt. István-harangot 1990-ben, szintén német adakozásból tehetjük vissza. Ma már mind a hat harang a régi helyén van.

Ennyi itt töltött esztendő után biztosan van kedvenc zuga, oltára, szobra?

A hosszú idő alatt valóban szinte összeforr az ember a templomával és magának érzi a Hild József–Ybl Miklós–Kaiser József hármasszellemi pillérén nyugvó épületcsodát, amelynek egész felépítése az olasz reneszánsz egyensúlyát, harmóniáját és szépségét sugározza. Belső tere levegős, jól áttekinthető, és a művészi alkotások hozzánk, magyarokhoz külön is szólnak, hiszen az apostoli királyt magyar szentek egész sora veszi körül. Itt majdnem minden hozzá kötődik, nevét viseli a tér és a dóm, itt őrizzük Szent Jobbját, még a harangok is neki és családtagjainak tisztelegnek,

ahogy korábban említettem. Egy darab magyar történelem és egy darab egyháztörténet veszi körül az embert, a 19. és 20. század fordulóján élt híres művészek alkotásainak tükrében, s ez a nem vallásos embernek is örök élmény. Számomra minden egyes szobor és kép kedves és mindegyik közöl valamit. Ha megtehetem, nagyon szívesen időzöm a „felajánlás” oltára előtt, amelyen Benczúr Gyula megható képe ábrázolja a Szent Korona

felajánlását a Szűzanyának. Legkedvesebb szobrom talán Ferenczy Béni alkotása, a Lisieux-i kis Szent Teréz rózsákat hullató finom alakja.

Szabó Géza kanonok úr a Szent Jobb óre is egyben, mit jelent ez a méltóság?

1971-ben született döntés arról, hogy a Szent Jobb végleges őrzési helye a Bazilika lesz. Nemzeti Ereklényket a Szent Lipót kápolnában helyeztük el és hozzáférhetővé tettük a nagyközönség számára. Köztudott, hogy Szent László király foglaltatta erekléytartóba, őrzésére monostort alapított. Tiszteletét az Aranybulla 1222-ben törvénybe iktatta. A Szent Jobb őrzését 1771-ben Mária Terézia is elren-

delte, amikor sikerült a raguzai (ma Dubrovnik) kolostorból visszaszerezni a tatárjárást követő hanyattatások után és átadni hazánkknak. Fényes ünnepek közepette hozták Bécsből Budára, amerre elhaladtak, üdvözölte a nép és zúgott a harangszó. Számomra igen megtisztelő, hogy Bazilikánk ad helyet legnagyobb ereklényeknek.

A megszállt templomba egyre több külföldi turistacsoport látogat, terveznek-e esetleg idegen nyelvű szentmisét alkalmanként?

Valóban megnőtt a Bazilika amúgy sem csekély látogatottsága a felújítás befejeztével, de idegen nyelvű misét csak néha, külön kérésre tartunk, egyébként minden vasárnap 10 órakor a hagyományos latin misét mondjuk.

1993-ban a Bazilika a Főegyházmege társszékesegyháza lett, milyen külön feladatokat jelent ez és milyen fontos eseményeket említené még kanonok úr a dóm „életéből”?

Igen, a Szentatyá emelte erre a megtisztelő rangra templomunkat, az Esztergomi egyházmegye főpásztora Budapest érseke is lett, ide helyezte székhelyét a Budai Várba, és a Bazilikában is miséznek.

Ha visszamegyünk egy kissé az időben, 1931-ben XI. Piusz pápa a „basilica minor” címet adta a templomnak és 1938-

ban központja volt a XXXIV. Eucharisztikus Világkongresszus eseményeinek. 1991-ben fogadhattuk II. János Pál pápát Szent István király ünnepén. Az augusztus 20-i ünnepi szentmise és a hozzá kapcsolódó körmenet egyébként minden évben a legnagyobb esemény.

Budapest egyik ékessége és szimbóluma visszakapta régi fényét, talán szebb is lett, mint volt. Vártuk már ezt a pillanatot, hiszen tiszteljük és szeretjük, ezért is nevezzük röviden Bazilikának e hatalmas templomot, amely száz éve a miénk. Neve önmagában fogalom, bármely jelző nélkül is tudjuk, melyik épületről van szó. Valakinek a vasárnapját az teszi ünneppé, hogy itt hallgat szentmisét, másokat az orgona hangja vonz a hangversenyekre. Falai között emlékezetesebb az éjféle mise, ünnepélyesebb az esküvő és a keresztelő. Az utazónak lelki felüdülést nyújt a nagyváros zajától. Harangjainak zenéje meszszi-re hallatszik és mindenkit hív.

MUTH ÁGOTA GIZELLA

Szent Kereszt

POSZTER

MOBI PVD REGEN SAEC

Kosinsky Ágnes: „*Mégis szeretet*”

Emlékszik-e, hogy mikor és milyen élmény hatására írta az első versét?

Arra emlékszem, hogy 5. általánosban, 10 évesen, versbe írtam egy népmesét az olvasókönyvből. Talán ez volt az első „komoly” alkotásom. Ami azonban mély nyomot hagyott bennem, az Ábrányi Emil „Keresem az Istent” című verse volt, amely 13 évesen került a kezembe. Ez a vers egy vándorról szól, aki végül nem találja meg az Istent. Engem ez annyira zavart, hogy fogtam magam, és „befejeztem” a verset úgy, hogy megtalálta. Sajnos, elveszett az a versem, de a szándék, hogy másokat is Hozzá vezessek, azóta is megmaradt és egyre erősödött bennem.

Tudjuk, hogy nem szereti, ha költőnek nevezik. Akkor sem vállalja a poétaságot, ha verseinek egyik fő szándéka, hogy „költőgesse” az emberszívekben a kialvóban lévő szeretetet, tehát igazán költő?

Megtisztelő ez a hasonlat. Köszönöm. Természetesen vállalom, hogy a szeretetet szeretném költögetni a szívekben. Csupán azért nem szeretem, ha költőnek neveznek, mert nem vagyok rá érdemes. Sosem foglalkoztam verstanulással, nem is nagyon rajongtam a versekért, nem tanultam verstant sem. A Jóisten ajándékának tartom hogy érzékeny lélekkel és „látó” szívvel teremtett, és hogy egész eddigi életem során csupa kiváló emberrel hozott össze. Kiváló magyartanárom volt már az általános iskolában és a Szilágyi Erzsébet gimnáziumban is. Ott kezdtem a kóruséletemet Mohayné Katanics Mária (Maresz) keze alatt – aki ismeri Őt, tudja milyen szerencsés vagyok, hogy ő volt a tanárom. Mint a Neki írt versemből is kiderül, megtanított a rosszból is jót kihozni. Megtanított belelátni a dolgokba és a dolgok mögé, és a teremtés művészetébe is beavattott minket. Abban az időben még dúlt a kommunizmus, én mint vallásos család sarja, a 44 fős osztályból egyedül én nem voltam KISZ-tag. Nekem a KAMARA (azaz a kórus) jelentette az igaz emberi közösséget. Ma már tudom, ez is az Isten ajándéka és kegyelme volt.

Milyen volt az az út, amelyet eddig megtett az Én-től az Ő-ig? További szakaszai?

Hosszú és nehéz. Tele örömmel, szépséggel, szeretettel, csalódásokkal és szenvedéssel. Aki végig olvassa a verseimet, megtudja. Van egy írásom, ami nincs a

kötetben. A saját keresztutamról szól. Ezért is örülök, hogy a könyvem bemutatója a Szent Kereszt napján, a Szent Kereszt Plébánián volt, és most a Szent Kereszt Magazinban jelenik majd meg ez a beszélgetés. A „további út” is egyértelmű: mindent ÉRTE, VELE és ÁLTALA tenni, amíg csak lehet.

A „Végül Minden Kezdet” verseskötetben több mai példaember jön elő. Többek között a nagy lelkész-pszichológus: Gyökössy Endre. A Bandi bácsinak ajánlott „Mégis szeretet” versről hallanánk legszívesebben.

Már említettem, hogy a Jóisten a tengerén hordozott, mert nagyon sok kiváló, igaz emberrel találkozhattam eddig. Édesapám 24 éves koromban halt meg, így a teológiai tanulmányaim során megismert professzoraim közül Kerekes Károly atya egyik „pótpapám” is lett. Mivel Ő is ír gyönyörű verseket, sokszor szaladtam fel hozzá egy-egy „újszülöttemmel” véleményezésre. Gyökössy Bandi bácsi volt a másik „pótpapám”. Kezdetben kéziratokban terjesztett beszédeit „faltuk”, s később sokszor felkerestem, ha tanácsra volt szükségem. Nagyon szerettem Őt. Sosem fogom elfelejteni, már nagyon betegem, nem sokkal halála előtt telefonba mondott szavait: „Sose felejtse el, Ágnes, van olyan út, amelyen csak térden állva lehet megállni.” A könyveit mind elolvastam, és rengeteget tanultam Tőle. Most én is „lélekápoló” lettem, a „Mégis szeretet” pedig az egész életemen végig kísért. Remélem, ezután sem tudok majd „máshogy” szeretni.

Van-e költői példaképe, s ha igen, ki az? Készül-e az újabb kötet?

Tanulmányaim során szerettem sok költőt, de sosem volt példaképem egyikük sem. A stílusuk nagy hatással volt a verseimre is, mivel „zenei” füleim beitták a dallamukat, és azok megragadtak a lelkem-

ben. Amikor Mécs László, Dzsida Jenő, Reményik Sándor és Wass Albert könyvei a kezembe kerültek, meglepő rokonságot fedeztem fel bennük. Ez talán erdélyi gyökereimnek is köszönhető. Szerettem mindent, ami igazán jó és szép, de nem voltam kifejezetten versolvasó. Újabb kötet nem készül, mivel ez az egyetlen kötetem. Ez már egy bővített kiadás, 95-ben már ugyanígy magánkiadásban megjelent ezer darab. Az már elfogyott. Sokan írtak nekem, volt aki versre is fakadt,

ezeket is beletettem. Aki kéri, elküldöm neki. Nem az üzleti haszonért született, hanem azért, ha csak egy embernek is tudtam valamit mondani RÓLA, akkor már nem volt hiabavaló. 16 éves koromtól válogattuk bele a verseket. Azt hiszem, már minden „nagy” kérdésről írtam benne: Szerelem, Halál, Hit, Remény, Szeretet. Ha valaki elolvassa, megismerheti azt az utat, amit megtettem az Én-től az Ő-ig.

Képversek is vannak a kötetben. Azok hogyan születtek?

Elég sokoldalú vagyok, így nemcsak írni, de rajzolni, festeni, szobrászkodni is szeretek. Ezekre nincs sok alkalom, így hát néha a verseimből „faragok” valamit. Talán külsőre a legszebb az Orbán Márk OFM atyának írt versem, amelyet hálából írtam. Neki köszönhetem, hogy ez a kötet létrejött, amikor munkanélküliként belevágtam a magánkiadásba. Egyszer végighallgattam egy lelkigyakorlatát, amelyen az Életszentségről és a Miatyánkról beszélt. Minden mondata RÓLA szólt, Krisztusról. Megdöbbenett, hogy ki mondta azt, amit már régóta hordoztam magamban, de nem tudtam megfogalmazni. Amikor hálaképpen megírtam a neki szóló verset, ahogy elkészült, ránéztem, és ott állt előttem az Ostya és a Kehely. Egy pap és szerzetes minden nap egygévá válik VELE, hiszen felszentelése óta teljesen az ÖVÉ. Nagyon boldog voltam, hogy sikerült neki olyat adnom, ami szintén kifejezi ezt az egységet.

Szeretném remélni, hogy „formátlan” verseimben is láthatóvá válik valami BELŐLE. Nincs más célom, mint ŐT sugározni az embereknek. Úgy hiszem, mindegyikünknek ez a hivatása, küldetése. Ha csak egy gondolattal is segítettem valakit ebben, már megérte...

KOVÁCS JÁNOS FVR

Segítsük egymást, gyerekek!

A fenti felszólítást Éliás Tibortól hallottam és köszönöm, nagyon tetszett, hogy ne csak szeressük, de segítsük is egymást. Mert itt van 2004 májusa, csatlakozásunk az Európai Unióhoz. Mindnyájunk érdeke, hogy kivállalkozóink ne menjenek tönkre, hogy ne sorvadjon el a magyar élelmiszeripar, a mezőgazdaság, ne váljunk a külföldi tőke piacává.

Éliás Tibor „Válaszd a magyart” mozgalma mellett a termelők, vállalkozók megmentésére indult el Usztics Mátyás országos fontosságú, hasonló célú, de nem azonos Magor mozgalma, a „Szeretem, mert Magor”. Mindkettő sokkal több nyilvánosságot, tőlünk több támogatást érdemel, mint amennyit eddig kapott. Sürgősen! Közösen talán felmutathatunk valami eredményt.

Először is el kell hagynunk azt a négy évtizedes beidegződést, mely szerint az a jó, ami külföldi. Ma már ez nem is igaz, sok a kitudó magyar áru, csak tudatosan keresni kell, észre kell venni, meg kell vásárolni. Ha nő a bizalom, még több, még jobb lesz.

A magyarok őseit, Nimród fiát, Magor királyfit, a harcost ábrázolja a Magor áruk pecsét alakú márkajelzése „Szeretem, mert Magor” szöveggel. Ezzel jelölik a különböző kategóriákban kiválasztott szakemberek által minősített kimagasló termékeket. Tehát nemcsak magyarnak, hanem kiváló árunak is kell lennie. A Magor kenyér egy hét múlva se morzsál, a máris népszerű „Magor keserű” 28 féle gyógyfűből készült, elfogadható áron. A szalámi és más élelmiszer tartósítószer nem tartalmaz. Az élelmiszereken kívül bővül a különböző iparágak sora. Sok magyar termék minősége jobb, mint az importáltaké. Több nemzetközi arany-, ezüstérmes magyar bor, pálinka létezik, amiről nem is tudunk, pedig jobb a méregdrága külföldiekénél. Nem kerülhetnek be a multinacionális láncokba (a paprikások, pékek sem), mert nem tudják a többmillió belépési díjat, a reklám-költséget, az akciós vesz-

teségeket megfizetni, míg az ellenértéket csak hónapok múlva kapják meg! A legalapvetőbb élelmiszerek (tej, kenyér) pedig rontják egészségünket. Egészen más az élettani értékük, éppen az nincs bennük amiért veszszük! (A „reggeli itál”-ra már rá se merik írni, hogy tej.) Miért vásároljuk a külföldi savóporból készült lötyöt, miközben a magyar termelők kiváló teje megmarad? A gyerekek tej helyett Colát isznak. Az igazi jó tejjel talán visszacsábíthatjuk őket, és 30 ezer gazdát megmenthetünk a „belső piac”-ról. Nem kell behozni. Van! A világhírű magyar búzát pedig ne engedjük kivinni, ízetlen, 4. osztályú kenyér jön vissza belőle, állományjavítókkal „dúsítva”. Sugárzással génekezelést alkalmaznak, amivel új hibridfajtákat hoznak létre, hogy minél kisebb területen, minél nagyobb legyen a hozam – ez rákot okozhat! Még nem is tudjuk, milyen betegségek forrásai, nem telt el elég idő. A tartósítószerektől, vegyszerezéstől hormonháztartásunk felborul, a megnövekedett („europid”) testmagasságtól a csontok gyengülnek. (A magyarok átlagmagassága 20 centit nőtt!) Van, ahol a génekelte élelmiszert már kitiltották, míg nálunk most kezd terjedni. A tervek szerint rég nem kapható kenyérlisztet készítenek forgalomba hozni. – Minek a szép, de íztelen

holland paradicsom? Van jobb, a sajátunk! A Magor védjegy védelem a termék és a fogyasztó felé. Orvosok, agrármérnökök és más szakemberek mondtak igent rá. Kolbász, pezsgő, pálinka – mind adalékmentes. 147-féle Magor termék kapható már. Ezek között 7-féle olaj, aminek alig van reklámja, piaca. Konyakmeggy és más édesipari termékek, 6 éves almapálinka, 9-féle híres bor, tojásos (nem sárga festékes!) háztészta, 70 féle háztartási termék, arcvizek stb. A mult cégek nem kapnak mindebből, az Éliás-féle Portéka üzletek természetesen igen. Magyar építők jelentkeztek, hogy 1-2 év alatt felépítenek egy 20 000 m²-es Magor-áruházat, amely addigra – reméljük – műszaki, ruha- és papíripari termékeket is magába foglal majd. A fő cél, hogy kistermelőinket, kisvállalkozóinkat piachoz segítsék, mégpedig a nagykereskedők közbeiktatása nélkül. A termelőt közvetlenül kötik össze a kereskedőkkel, és a Magor biztosítja, hogy a felvásárló ott és akkor készpénzben kifizeti a termékét. A Magor áruk saját márkaboltjaikon kívül a 3000 üzletet működtető, 100%-ig magyar tulajdonban lévő CBA bolthálózat egyes üzleteiben is megtalálhatók. Balaton-felvidékről 17 boltból és határon túlról is jelentkeztek boltok. Külföldről is érdeklődnek. A mozgalom erősödik. Egyes

családi vállalkozások már felvettek segítőt, mert nő a kereslet! E cikk írásakor a Magor árut forgalmazó boltok, nagykereskedések száma összesen 60, és számuk egyre nő! (Információ a boltokról: Tel.: 06-20-204-4204 és 4205; 06-20-555-4302.)

Külföldön természetes a saját termék védelme és támogatása. Ausztriában például „A” betűvel jelölik az osztrák árut, Angliában „Buy British!” a felhívás. Ne engedjük, hogy nálunk a hasonló mozgalmakat a szokásos jobb-bal politikai viták gátolják. Közös az érdek – mindnyájunknak össze kell fognunk. Sürgősen, elszántan és kitartóan.

KOVÁCS MÁRIA

MAGOR Márkaboltsok

Bp. II. Szilágyi E. fasor 121.
(Budagyöngye bevásárlóközpont 1.szint) 06 1 275 08 55/212
Bp. II. Fény utcai piac IV/26 06 1 345 4260
Bp. III. Madzsar József u. 2. 06 30/321 61 63
Bp. V. Galamb u. 7. 06 1 266 40 20 v. 06 30/274 49 74
Bp. IX. Bakáts u. 1-3. (bejárat a Lónyay u. felől) 06 1 216 0510
Bp. XIII. Lehel Csarnok 319-es üzlet 06 20/919 34 18
Budörs, Magor futár 06 20/436 56 93
Balatonfüred Köztársaság u. 10/a 06 70/317 6654
Siófok 8600 Bajcsy Zs. É. út 110. 06-70/337 2213

MAGOR termékeket forgalmazó boltok Budapestén:

I. ker. Országház u. 8. 06 1 356 05 53 v. 06 20/923 48 08
1023 Török u. 8. Kárász-Dévai Bt. 06 1 212 52 42
1028 Máriaremetei u. 116. R.S. Apro Com Kft. 06 1 275 80 70
1028 Kerényi F. u. 10. R.S.L. Szolg. És Ker. Kft. 06 1 275 80 03
1036 Lajos u. 107. 06 20/934 75 80
III. ker. Tüzesvíz Kft. Domoszló u. 36. 06 30/944 91 09
1044 Váci Ut 133. Posta és Posta Kft. 06 30/297 96 41
1045 Újpest-Piac, Kiscsarnok Nádor Bt. 06 30/297 96 41
1053 Károlyi Mihály u. 17. 06 1 338 20 25
1068 Szín-Ker Kft. Király u. 94. 06 30/360 04 42
XI. ker. Eszék u. 7/b. Ajándékbolt 06 1 209 60 44
XI. ker. Bercsényi u. 20. Katka háztartási bolt 06 30/474 16 72
XII. ker. Kiss János altábornagy u.21. 06 30/625 35 30
XII. ker. Gregus u. 10. Brillius Bt.-PI víz bolt 06 30/381 95 98
XII. ker. Járó u. 2/b. Kútvolgyi Mini ABC 06 1 355 0474
1126 Márvány u. 27. Pékáru Bolt 0630/203 82 33
1123 Bán u. 1/b 0670/318 6998
1122 Városmajor u. 28/a JACSÓ és JACSÓ Kft. 0670/318 6998
1126 Kléh u. 3/a Tabita Bt.
XIII. ker. Gogol u. 23. Favorit Fogy. Ker. 91/Bt. 06 1 270 0292
1152 Telek u.22. 06 30 266 1129

Vidéken:

Balatonlelle Kossuth u. 10. Gróf és Fiai Bt. 06 85 350 754
Bicske 2060 Munkácsy M. u. 4.
Budaörs 2040 Károly király u. 68-70.
Dunakeszi 2120 Madách L. u. 1/a Fehérkő Kft. Madách ABC

Dunakeszi 2120 Bajza u. 9.
Dömsöd Szabadság út 87. 06 24/434 525
Diósd 2049 Szabadság u. 59. 06 23 381 077
Göd 2131 Pesti u. 77. Family vegy. ker. 06 27/331 938
Göd 2131 Béke u. 29. Norma Kft.
Göd 2131 Béke út 66. Csernus Élelmiszer 06 27/337 304
Göd 2131 Pesti u. 51. Galéca Bt. 06 27/345 153
Göd 2132 Ady E. u. 4. CSA-CSE 95th Bt.
Göd 2132 Ady E. u. 16. Mini ABC
Göd 2132 Szent Imre u. 1. Hid-Market
Göd 2132 Duna út 34. Mini ABC 06 27/336 214
Hatvan, Balassi út 13. Rózsai Kenyér 06 37 384 067
Kecskemét Arany János u. 3. 06 70/209 20 44
Kisváros 2623 Kossuth u. 17. 06 27/350 097
Lajosmizse Dózsa György út 77. Ki-Ga Kft. 06 76/555 048
Maglód, Katona József u. 68. Határ ABC 06 29 325 238
Nagyváros 2626 Dózsa György út 12. 06 20/254 1726
Nyíregyháza 4400 Törpe u. 2. Hydro-stop Bt. 06-42-443-648
Pásztó Fő út 54. Kenyér- és édességbolt 06 37 384 067
Ráckeve Szent János tér 6. Coop-Sláger Élelm.Ü. 06 20/223429
Rózsaszentmárton, Deák F. út 28. Vegyesbolt 06 37 384 067
Rózsaszentmárton, Iskola út 26. Vegyesbolt 06 37 384 067
Siófok Koch Róbert u. 14/a Biobolt 06 84/316 281
Solyvár 2083 Mátyás király út 47. Élelmiszerker. 06 26/361 576
Szeged, Attila u. 7. Élelmiszer Üzl. 06 20/543 66 66
Székesfehérvár, Kertalja u. 41/a Cziráki ker. 06 22/337 293
Sződ Dózsa György út 162.
Vác 2600 Fekete u. 46.
Vác 2600 Szent Miklós tér 8. Á+P Nektár Ker. Bt.

Magor Nagykereskedés:

Bp. XXIII. Ker. Ócsai út 1-3. 06-20-929-0286, 06-1-287-0235
Élelmiszer, édesség, bor, méz, tea stb...
Budakalász 2011, Faust Bt. Sport u. 1. 06 20/551 95 90
Élelmiszer, kávé, tea, tészta, paprika, olaj stb...
Göd 06 70/509 58 58

Háztartásvégypari cikkek:

Budaörs 2040, Építők útja 2-4. /Baumax melletti gyárterület/
Raktárvezető: Lemák Norbertné Tel.: 06 20/322 08 29
06 20/412 04 03 Fax: 06 23/422 381

Múlt – jelen

Népünk szívében erős bizonyosság őrzi a meggyőződést, hogy a Pilis hegység történelmünk legfontosabb emlékeinek őrzője. A középkori Magyarország szakrális királyi központja volt ez a vidék, királyaink koronázási és temetkezési helye. Innen irányították a Kárpát-medencét Árpád-házi szent királyaink. S itt őrzi az elmúlt idők titokzatos emlékeit a Pilis kapujaként is számon tartott Pilisszántó.

Térdet hajtani és szívet, tekintetet fölemelni bíztat minden erre haladót

a településünk fölött emelkedő óriási, fehér fakereszt, Pilisszántó új büszkesége: a Pilis Keresztje. A tizenkét méter magas, hat méter széles tölgyfakerezt tavaly decembere óta őrzi a vidéket. Százhuszonhét évgyűrűs törzsét könnyű és jó átölelni, mert gömbölyű. Nem ismer hegyes élű oldalakat. Nem ismer jobb oldalt, bal oldalt, balközepet és szélsőségeket. Pilis Keresztje politikai hovatartozás nélkül szól mindannyiunkhoz, hirdeti a mindenek fölötti Szeretet hatalmát. Reményeink szerint mindenkor lelki méregtelenítője lesz ez a hely az ide-

látogatóknak. Bármennyire is összekuszálja idegrendszerünket a lenti világ zaja, itt biztosan elcsöndesedhetünk, s egy-egy fohász után mosolygó lélekkel térhetünk vissza mindennapjainkba.

Erdély Kápolnásfalu és Csíkmind-szent ajándékaaként, Hargita erdeiből küldte el legjobb minőségű tölgyfáját kis falunknak, egyben minden magyarnak. Heteken keresztül keresgélt az erdőben a székely fafaragó mester, Nagy András, míg megtalálta a szálegyenes törzsű fát, amely az ő keze nyomán ma már Isten dicsősé-

gét hirdeti, s irányítóként, messziről hívja az idelátogatókat, emlékeztetve a Pilis mindmáig ható történelmére, magyarságmegtartó erejére.

Az első írásos emlék szerint a XIII. században a pálos rend alapítója, Boldog Özséb Szántó mellett építette Szentkereszt nevű monostorát. S hogy néhány esztendeje a falu régi temetőjében középkori falmaradványok kerültek elő, ez megerősítette a föltevést: megleltük az egykori esztergomi kanonok monostorának romjait. S hamarosan a közelben, ahol se

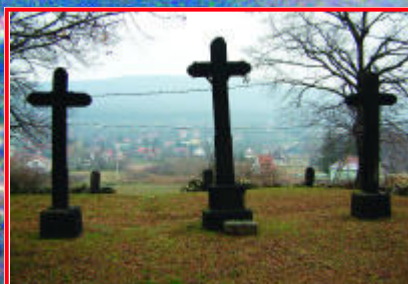
romok, se sírok nem voltak, újabb értékre bukkant egy területrendező gép simítókanala: egy hetven kilónál is nehezebb kődarabra, rajta a kettős kereszt motívumával. A kődarab fényképe, Kereszteskő néven, azonnal bejárta a nagyvilágot, mert, ahogyan a régészek mondják, titka van: tuskés vagy kettős keresztje nem hasonlítható más keresztábrázolásokhoz. És titkokról más tárgyi emlékek is beszélnek: fura kövek, nyílhegyek, más-más időben fölállított kereszték, ismeretlen okból épített középkori alagutak, épületromok sejtetik a

hegység sok nagyszerű, de feledett korszakát, a még föl nem fedett emlékeket, melyek megbújnak a Pilis erdőiben, nehogy végleg elpusztítsa őket a barbárságra hajlamos utókor.

A Kereszteskő is őrzi titkát a település templomában, ahol ma már megtekinthető fakeretbe foglalt üvegen át, a templom alatti, középkori folyósórendszer üregében. Talán a monostorhoz tartozott. Egyedülálló érték, amint a Szentkereszt monostor is egyedülálló volt a maga korában.

SZÖNYI JÓZSEF,

PILISSZÁNTÓ POLGÁRMESTERE

keresztjei

Hétköznapi csodák a családban

Ősi magyar szokás szerint ezek a szavak hangzanak el házasságkötéskor az oltár előtt. Komoly eskü ez, de vajon sikerül-e 20, 30 vagy 50 év elteltével is hűnek maradniuk ahhoz, amit

„...szeretetből megyek hozzád feleségül, Isten rendelése szerint, az anyaszentegyház törvénye szerint, és téged el nem hagyok, holtodiglan, holtodiglan semmiféle bajban. Isten engem úgy segítjen!”

Honnan indult el ez a lelkeségi mozgalom, és ki alapította?

1912. október 27-én egy fiatal német szerzetespap, Josef Kentenich SAC (1885–1968) a palottinus rend gimnáziumának és kollégiumának néhány tanulóval közösséget hozott létre, amelyben komolyan készültek a papi hivatásra és Mária oltalmába helyezték a kezdeményezést. Ez a munka oda vezetett, hogy egy új közösség, egy apostoli megújulási mozgalom, nem utolsósorban pedig egy új kegyhely jött létre az egyházban. Az iskola és a kápolna – ez utóbbi tekinthető a mozgalom természetfölötti „bölesőjének” – a Rajna jobb partján fekvő Vallendar városka Schönstatt elnevezésű részében van. Később Kentenich atya a fiúknak kialakított alapelveket más élet-

Schönstatt

helyzetekben lévőkre is átdolgozta, így jött létre több más mellett a schönstatti lelkeség családmozgalom ága.

Magyarországra mikor és hogyan jutott el a közösség híre?

Magyarországra egy Ausztriában élő házaspár hozta el ezt a lelkeséget. Ők ott kint aktívan részt vettek az osztrák családmozgalom megalapításában. Az ő közösségük volt az első schönstatti család-

csoport Bécsben. Többször találkoztak Kentenich atyával és Tilmann atyával, akivel aztán szoros barátságba és munkakapcsolatba kerültek. Miután 1980-ban gyerekeikkel együtt hazatelepültek, Tilmann atyával való kapcsolatuk nem szakadt meg. Néhány házaspárral kezdtek meg ennek a lelkeségnek a megélését, majd a Szentlélek különös közreműködése és a Szűzanya közbenjárása révén cso-

a fiatalok házasságuk küszöbén megígérték egymásnak? Isten segítségével biztosan. Ehhez a sokszor nem könnyű feladathoz és a családi kapcsolatok ápolásához nyújt segítséget a Schönstatti Apostoli Mozgalom. Életükről, munkájukról beszélgettem Lów Péterrel és Helgával, a közösség egyik szervező házaspárjával.

dálatos módon kezdett növekedni Magyarországon is ez a közösség.

Mióta tartanak rendszeresen családnapokat Óbudaváron?

1984 novemberében tartotta Tilmann atya Óbudaváron az első „kis családnapot”, amely azóta folyamatosan, minden nyáron megrendezésre kerülnek. Mindez akkor egy veszélyes vállalkozás volt, mivel a kommunisták még mindenki után nyomoztak. A családok különösen is örültek annak, hogy gyermekeiket is magukkal hozhatták és a szép környezetben testileg-lelkileg kipihenheték magukat. Dr. Szendi József, akkori veszprémi püspök készségesen adta apostoli áldását erre a munkára.

Délelőtt a közös szentmise után előadások hangzanak el, majd este beszélgetések zajlanak olyan témákról, mint: „Hogyan találtak egymásra a házastársak?”, „Milyen tapasztalatokra tettek szert az egymás iránti szeretetük növelésében?” Amíg a szülők elfoglaltak, lelkes és hozzáértő fiatalok törődnek a gyerekekkel, elviszik őket kirándulni, kézműves foglalkozást szerveznek, vagy esténként mesélnek nekik. A délután szabad, lehetőséget ad a család együttlétére, például strandolásra, kirándulásra, a házastársak közötti személyes beszélgetésre, vagy a többiekkel együtt egy közös programra.

Utolsó nap a záró szentmisében köszönetet mondunk mindazért, amivel a Jó-

dású emberekkel, erőt meríteni egymás örömeiből, megosztani megélt nehézségeinket. A családnapok utolsó délelőttjén kis papírra írjuk azt, ami megérintett személyesen. Például: „Áldozatok nélkül nem lehet továbbjutni.” „A házasság építése komoly munka.” „Kivonjuk magunkat a tömegtársadalom hatása alól.”

Kik tartják az előadásokat, és milyen témákról esik szó?

Az előadásokat erre külön felkészült házaspárok tartják. A házastársak kapcsolatának kiemelkedő fontosságú szerepe van, ez határozza meg a családi otthon légkörét. Ezért a családnapokon nyolc előadás foglalkozik a házassággal, a házaspárokra vonatkozó kérdésekkel (férfi, női sajátosságok, veszekedés-kibékülés, a keresztény légkör a kertkapun – lakásajton – belül, a fogyasztói társadalommal járó problémák kezelése stb.), és egy előadás közvetlenül a gyerekeivel (nemcsak jó gyerekeket, hanem erős gyerekeket nevelünk; hogyan használjuk a televíziót stb.).

Miben tud változást nyújtani egy ilyen találkozó a családok életében?

A „csodák”, amelyek a schönstatti közösségekben történnek, a hétköznapi élet kisebb-nagyobb csodái: a házastársak kapcsolata jobb lesz, több időt szakítanak egymásra, komolyabban veszik a másik eredetiségét, sajátosságait, nem sértődnek meg olyan könnyen, mint eddig, és létrehozzák a kibékülés, bocsánatkérés és megbocsátás „liturgiáját”, nem kényeztetik annyira a gyerekeiket. Ezek a hétköznapi apró csodák idővel föltűnnek a baráti, rokoni, ismerősi körnek, amelynek tagjai kezdik kutatni a változás okát. S aztán megszületik az elhatározás: ezt mi is akarjuk.

Miben lett más kettőtök kapcsolata, és a család élete azóta, amióta részt vesztek ennek a közösségnek az életében?

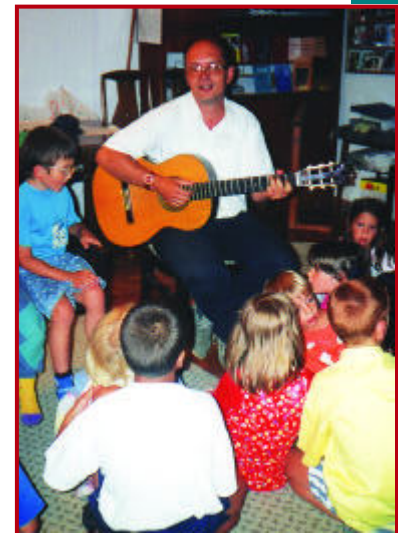
Úgy érezzük, hogy sokat fejlődöttünk lelki életünkben. Időközben helyi csoportot is alakítottunk, amelynek tagjaival év közben feldolgozzuk a nyáron elhangzott

takat. 2001-ben szentelték fel lakásunkban házi szentélyünket, amely egyfajta elköteleződést is jelent az Úristen és a Szűzanya iránt. Azóta ide gyűlünk össze esténként a gyerekekkel imádkozni, megköszönni a Jőisten segítségét, felajánlásokat teszünk családtagjainkért, betegségben szenvedő ismerőseinkért.

Hogy lehet kapcsolatba kerülni ezzel a lelki mozgalmal?

A megismerkedés általában személyes kapcsolaton keresztül történik. Családoknál szoktunk előadásokat tartani érdeklődő házaspárok számára. A könnyebb kapcsolattartás érdekében eddig négy régió jött létre: a **budapesti** (Dr. Endrédy István és Cecília, 1196 Budapest, Zrínyi u. 76.), az **északnyugat-dunántúli** (Virágh Péter és Anna, 9400 Sopron, Alsólővér u. 10/a, a **balatoni** (Gódy Róbert és Rita, 8272 Óbudavár, Fő u. 11.) és a **dél-dunántúli** (Radnai István és Márta, 7461 Orci, Rákóczi u. 17.).

Megjelent-e valamilyen irodalom Schönstatttról?

Elsőként magyarra fordított könyv a „Szentség a hétköznapiakban” címmel jelent meg. 1992-ben a Szent István Társulat kiadásában „A családi élet és Kentenich József atya élete”, majd a „Küldetésünk titkai” sorozat 13 füzeté és még más füzetek láttak napvilágot, majd Tilmann atya kilencedei következtek. 1996-tól kezdve minden évben megjelenik Tilmann atya egy-egy füzeté, amelyben az éves jelmondatot dolgozza ki a nyári családnapok számára. Az OÁZIS folyóiratot 1990 óta szerkesztik a családok azzal az elsődleges céllal, hogy tapasztalataikat megosszák másokkal.

Kívánom, hogy minél többen újítsák meg az egymás iránti szeretetet. RÓZSÁSNE KUBÁNYI ANDREA

lelkisége

Kentenich atya Mária oltalmába helyezte ezt a kezdeményezést. Mit jelent ez?

A Szűzanya és a közösség közti kapcsolatot szeretetszövetségnek nevezzük. A Szűzanyához való eleven és erőteljes kötődés célja a hitben való elmélyülés. A hajdani temetőkápolna kegykápolnává lett, ahol Mária külön kegyelmével ajándékozza meg azokat, akik hívő lélekkel érintkeznek a „Háromszor Csodálatos Anya” képével, illetve szentélyével.

Ti mikor kerültetek kapcsolatba ezzel a mozgalmal és hogy zajlik le egy ilyen hét?

1998-ban egy barátunk hívására mentünk el az óbudavári családnapokra. Mindjárt az első alkalommal megragadt bennünket ennek az egy hétnak a szellemisége. Azóta évente visszajárunk, sőt az utóbbi években már komolyabb szervezőmunkát is vállaltunk, például a családnapokon a „házigazda” házaspár szerepét.

isten megajándékozott bennünket. Felajánlások az egyes házaspárok borítékban az oltárra helyezik jó feltételeiket, amelyeket a következő évre kettesben elhatároztak. Este táborúzz mellett vidám éneklés, játékok, tréfás darabok bemutatása teszi emlékezetessé a hetet.

A gyerekeitek hogyan viszonyulnak ezekhez a találkozókhöz?

Négy csemeténk van, szívesen részt vesznek ezeken a nyári alkalmakon. Az évek során már kialakultak barátságok is. Gyakran vagyunk együtt nagyobb családokkal, a gyerekek hamar jó viszonyba kerülnek egymással, s akkor egész héten vidáman játszanak együtt, a többnyire szabadban szervezett programokon.

Mi volt az, ami különösen megragadt benneteket?

Nagy élmény és töltetkezési lehetőség évről évre más-más családokkal megismerkedni az ország különböző területeiről. Jó érzés találkozni hasonló gondolko-

Református óvoda Csákváron

Csákvár nagyközség a Vértes lábánál terül el. A Lorántffy Református Óvoda nyugodt csendes helyen, de mégis a község központjában található. Családias, barátságos légkörben, keresztyén szellemben neveljük a gyermekeket. Ezért az óvoda jelmondata a címben idézett bibliai Ige Márk evangéliumából.

Úgy látjuk, hogy Isten útmutatására soha nagyobb szüksége nem volt óvodás korú gyermeknek is. A szülők örömmel fogadják ezt a lehetőséget.

A mai napig a szülő fontos háttér, jelentős erőt képviselnek az óvoda életében. Mindenki felé nyitottak vagyunk, mivel valljuk, hogy a szülőnek joga van mindenről tudni, mindent megismerni, ami a gyermekével történik nálunk. A kapcsola-

tunk jónak mondható, a szülők nyíltak. Az óvodánk iránt érdeklődő szülők bármikor benézhetnek az óvodánk életébe, ismerkedhetnek az óvodával a leendő új gyermekek és szülei.

Olyan emberek dolgoznak az intézményben, akik idejüket, energiájukat nem kímélve tevékenykedtek, tevékenykednek azért, hogy az idejáró gyerekek esztétikus környezetben, családias légkörben jól érezzék magukat.

Integrált nevelés keretében befogadjuk a sérült gyermekeket, ezáltal óvodásainkat a másság elfogadására neveljük.

Változatos, hasznos, fejlesztő, a tehetséget gondozó programokat szervezünk a gyerekek számára. A napi óvodai nevelé-

„Engedjétek hozzám jö

sen túl a következő programokat nyújtjuk: évnyitó, illetve évzáró ünnepélyünket a gyülekezettel együtt a csákvári református templomban tartjuk azért, hogy a gyermekek megszokják a gyülekezeti közösséget. Óvodánkban ugyanis az egyik legfontosabb feladata, hogy a gyermekek számára hitbéli nevelést adjon. Épp ezért **óvodánkban református, illetve katolikus hitoktatást tartunk**, amelyet a helyi egyházak lelkészei végeznek. **Az Isten szeretetére neveljük a gyermekeket** ezáltal, hogy születésnapjaikon templomi ünnepségeket rendezünk számukra. A kicsik, középsősök, nagyok egyaránt sok egyházi éneket, bibliai történetet, bibliai tanítást tudnak.

Gyermekeinkkel logopédus és gyógypedagógus foglalkozik rendszeresen. Zenei és német nyelvi fel-

készítés is folyik óvodánkban. Nagy örömünk volt, hogy a református egyház által szervezett országos rajzpályázaton egy óvodásunk második helyezést ért el. Ezt megelőzően pedig különdíjban részesült egy óvodásunk.

A tanmenetben előírt anyag elsajátításán túl igyekszünk a gyerekeknek Isten világából minél több ismereteket nyújtani.

Meglátogattuk a t j á k rendszeresen az öregek

otthonát, ahol kis műsorral kedveskedünk, vidámságot viszünk az idősek életébe.

Karácsonykor, anyák napján, a gyermeknapon és más református ünnepeken versekkel, énekekkel szolgálnak gyermekeink.

A nevelés terén mindent elkövetünk, hogy a gyerekek pozitív adottságai kibontakozhassanak. Mert

ilyenek is vannak bőven, csak fel kell azokat fedeznünk.

A Biblia tartalmának ismerete még nem ajándékoz hitet, de gyakran segít előkészíteni a házat, hogy az Úr bevonulhasson oda.

„Amiket hallottunk és tudunk, amiket atyáink beszéltek nekünk, nem titkoljuk el azokat az ő fiaiktól: a jövő nemzedéknek is elbeszéljük az Úr dicséretét, hatalmát és csodáit, amelyeket cselekedett. Hogy ne legyenek olyanok, mint apáik: szilaj és macacs nemzedék, olyan nemzedék, amelynek szíve nem volt szilárd és lelke sem volt hű Isten iránt” (Zsoltárok 78:3-8).

Az óvoda szinte minden helyiségében a falakon egy-egy, a bibliából már jól ismert jelenet látható, igyekszünk minél több keresztyén szellemű irodalmat beszerezni. (Szívesen olvasunk fel a gyerekeknek egy-egy történetet az Örömhír újságból is, amelyet aztán együtt megbeszélünk.)

2003-ban 59 gyermekünk volt. A csoportok száma: 3.

A korcsoportonkénti megoszlás a következőképpen fest:

- ☞ kiscsoport: 18 fő,
- ☞ középsőcsoport: 21 fő,
- ☞ nagycsoport: 20 fő.

Az 59 gyermekből:

- ☞ 41 református,
- ☞ 5 evangélikus,
- ☞ 13 katolikus.

A csákvári Lorántffy Református Óvoda missziós szerepet tölt be a városias településen, hiszen azok a gyermekek, akik étkezés és elalvás előtt megszokták az imádkozást, otthonukban ugyanezt igénylik szüleikkel, nagyszüleikkel. Örömmel végezzük ezt a munkát a kicsinyek között, mert tudjuk, hogy Isten munkánkat megsegíti, s ezáltal is az Atya neve magasztaltatik.

Dr. Kis Boz

„Önni a kisgyermekeket”

Önellátó-képesség a cél

Ökumenikus magyar segélyszervezet a Balkánon

A Magyarországon tizenhat szociális intézményt működtető, számos nemzetközi területen pedig humanitárius segítséget nyújtó Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat tevékenysége nyomán nemcsak itthon, de főként külföldön ismert, és megbecsült szerepet tölt be a segélyszervezetek között. A külföldi programokat is mindig magyar vezetővel bonyolító Szeretetszolgálat munkatársa a közelmúltban tért vissza Szandzsákból, ahol az egyik aktuális segélyprogram lezárását ellenőrizte. A több mint egy évtized eredményeiről és a még megvalósítás előtt álló feladatokról Nagy Ákos programvezető beszél.

A történelemórákról jól tudjuk, hogy a hódoltsági területeken a török katonai közigazgatási egységek, a vilajetek szandzsákokból álltak, melyek élén a bég állt. Nincs annyira a köztudatban azonban az a földrajzi terület, amit szintén Szandzsáknak hívnak a volt Jugoszlávia területén.

Szandzsák Szerbia délnyugati, Bosznia-Hercegovina, Montenegró és Albánia ölelésében fekvő területe. Körülbelül 440 000 ember lakik itt, javarészt muzulmánok. Legnagyobb városa, a mintegy 50 000 lelkes Novi Pazar. Szandzsák az első Balkán-háború befejezéséig (1912) a Török Birodalom része volt, majd Szerbia és Montenegró osztozott rajta. Geostratégiai fontossága szétválasztó és egyben összekötő szerepében mutatkozik meg. Etnikailag elválasztja a szerbeket a crnagorácoktól, Szerbiát pedig az Adriai-tengertől, viszont kapocs a többségében muzulmán Bosznia és a szintén muzulmán többségű Koszovó-Methóia tartomány között.

Mi teszi szükségessé a segélyszervezet szandzsáki jelenlétét?

A háborús idők, az embargó és az állandó politikai feszültség nyomán rendkívül nagy a munkanélküliség és a szegénység. Általában a 3-4 gyermekes városi családdal, a jellemző, vidéken ez a szám még nagyobb. A szociálisan rászoruló réteg nagysága és a családok önerőből való továbbélésének lehetetlensége miatt van jelen az ökumenikus segélyszervezet e régióban több mint tíz éve.

Hogyan indult a Balkán térségi segélyprogram?

Az évszázados gyökerekre visszavezethető balkáni feszültség, illetve háborúk közül a kilencvenes évek első felében lezajló konfliktus meghatározó tényezője volt és a mai napig része a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat humanitárius segélyezési munkájának. A véres etnikai konfliktusok, az óriási pusztításokkal járó háború idején a harcoltól szenvedő lakosok, illetve a több százezer menekült számított a környező országok segítségére. A Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat szinte megalakulása (1991) óta jelen van segélyprogramjaival a déli határunkon túl.

Milyen források állnak rendelkezésre és milyen partnerek segítik a munkát?

A Szeretetszolgálat egyik legjelentősebb feladata közé tartozott az újvidéki székhelyű segélyszervezet, az Ecumenical Humanitarian Organization (EHO) létrehozá-

sa (1993), szakmai tanácsokkal való ellátása és a gyakorlati feladatokban való útmutatás. Több külföldi,

együttműködve iskolai élelmezési akciót indítottunk.

Reméljük, hogy a térséget jellemző állandó feszültség ellenére tovább folyhat a szépen terebélyesedő szandzsáki segélyprogram. Már megvannak az újabb terveink, amelyek egyrészt

egyházi háttérű – például dán és norvég egyházi, illetve egyéb segélyszervezetekkel összefogásban folyik a munka. Donorként jelentős az ACT-International svájci székhelyű világhálózat. Szandzsákban a muszlim humanitárius segélyszervezettel, a Merhamettel működünk együtt több éve. Fontos szólni még a magyar lakosság adományairól, hiszen az elmúlt évtizedben több hazai gyűjtést hirdettünk meg balkáni segélyprogramjainkra, melynek eredményei nemes áldozatvállalásról tettek bizonyosságot.

Milyen területeket fed le munkájával a Szeretetszolgálat?

Az ökumenikus segélyszervezet az elmúlt több mint tíz év során párhuzamosan vitt segélyszállítványokat Vajdaságba, Szerbiába, Koszovóba, Szandzsákba, Horvátországba, Bosznia-Hercegovinába és Macedóniába. Ugyanakkor már 1992-től kezdve több évig működtettünk menekülttáborokat Nagyhasányban, segítve ezzel a hazánkba érkező menekülteket.

A „tűzoltáson” túl az igényekhez próbáltuk alakítani a segélyprogramokat. Csak néhány példát említenék. 2000-ben a Belgrád térségében található menekülttáborokban, az étkeztetésen túl felújítottuk a vizesblokkokat, megelőzve ezzel a járványok kialakulását. A rászoruló helyi lakosság számára tűzifát osztottunk szét a téli idő beálltával. Bosznia-Hercegovinában 52 családi házat és egy iskolát építettünk újjá.

Hogyan próbálnak segíteni az embereken Szandzsákban?

A kezdeti, illetve a mai napig tartó élelmiszer-, higiéniai és gyógyszersegélyezés mellett sikerült elindítani egy ezeken túlmutató fejlesztő programot, amely az évek fo-

lyamán egyre bővül. Több ingyenkonyhát működtetünk a térségben. Az étel előállításához alapanyagokra van szükség, melyet nemcsak megvenni lehet, hanem megtermelni is. Innen jött az üvegházépítés ötlete. Először egy 350 m² alapterületű melegház épült, a most lezárt hat hónapos program keretében pedig további négy. Az 1999-ben beindított mezőgazdasági fejlesztő program keretében vásárolt, először 32, mára pedig 52 hektár földterület is rendelkezésre áll, hogy a helyiek megművelhessék. A gazdaságot fejlesztő program részeként a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat felújított egy régi istállót és teheneket vásárolt. 2001-ben pedig Tutin város önkormányzatával

együttműködve iskolai élelmezési akciót indítottunk. Reméljük, hogy a térséget jellemző állandó feszültség ellenére tovább folyhat a szépen terebélyesedő szandzsáki segélyprogram. Már megvannak az újabb terveink, amelyek egyrészt

a mezőgazdasági fejlesztést célozzák meg, például juhok, illetve újabb földterületek vásárlásával. Másrészt viszont a civil társadalom fejlesztése is kitűzött céljaink közé tartozik. Szeretnénk növelni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok érdekérvényesítő képességét, erősíteni a nonprofit szervezetek együttműködését, illetve létrehozni közösségi információs, oktató és szolgáltató központokat. Körvonalazódik már egy számítógépes alaptanfolyam beindítása, az ehhez szükséges technikai feltételek megteremtését tervezzük. A legfontosabb talán az, amit a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat minden helyszínen elsődlegesen végez, hogy az általunk létrehozott, illetve a helyi partnerszervezet fejlesztését folyamatosan elősegítsük.

IFJ. KIS BOÁZ

Atéma nem mindig „hever az utcán”, hanem olykor találkozhatsz vele egy kórházi ágyon is. Minap rövid kezelésem kapcsán pár napig egy kórterem lakója voltam. A szemközti ágyon hallgató, magas, középkorú férfi feküdt. Nem faggattam, csak lassan engedett fel. Idő kellett míg megtudtam, hogy egy makacs szembaleset támadta meg, Simon Gábornak hívják és a kolozsvári önálló Magyar Opera igazgatója. Keze alatt – operaénekesektől a díszletmunkásokig háromszáz ember dolgozik és képviseli a magyar szót, a magyar dalt Erdélyország felhőbe borult ege alatt. Az újságíró kórházban sem más, mint odakint, így hamarosan megegyeztünk egy interjúban. Minek is szaporítsam a szót, beszéljen Simon Gábor, a fuvolaművész, tanár és operaigazgató.

Igazgató úr, szóljon néhány szót indulásáról, életútjáról!

1945-ben a háború utolsó napjaiban születtem Sepsi-szentgyörgyön. A zene iránti szeretet a családomban is megvolt, édesanyám ma is zongoratanárnő. Iskoláimat szülővárosomban kezdtem, majd Marosvásárhelyen, a művészeti líceum fuvolaszakán érettségiztem. Ott konfirmáltam és onnét indultam el a református, keresztény hitet valló élet útjára. Ezt követően a kolozsvári zeneakadémián végeztem 1968-ban. Zenei pályámat a kolozsvári Magyar Opera zenekarában fuvola hangszerelemmel kezdtem, majd 1972-ben a Művészeti Iskola tanára lettem. Mint a

Sz. Bercz Kati és Koós Judit

A Reformátusok Lapja szerkesztőségének erre alkalmas folyosóján március 31-én Koós Judit művészettörténész nyitotta meg Sz. Bercz Kati tárlatát. Ez már a második kiállítás a lap szervezésében és rendezésében.

Sz. Bercz Kati munkásságának nagy része természetábrázolás, mint pl. a „Hazafelé” c. olajképek erdős fákkal övezett részlete a távoli horizonton látható templom körvonalával, vagy az „Éden” című festménye egy tó mellett kanyargó gyalogúttal, várral. A „Vihar”-ban a háborgó víz tarajos hullámai a kavargó sötét felhőkkel találkoznak. Megőrökíti a régi utcarészleteket, régi falusi és városi házakat, mint pl. a „Paraszti-barokk ház”, a „Tapolca”-i tavat a környező házakkal, „Hegyi tanyá”-t nádfedeles házzal, vagy az „Elmulás”-t omladozó épülettel.

Számos képe kötődik Csákvárhoz: templomok – így a református templom –, régi parasztházak, a „Puskaporos torony” kedvelt témái közé tartozik. Ez érthető, hiszen Csákvár ősi kultúrájú, évezredek óta lakott vidék. A korszaki emlékektől, a római kori „Floriana” maradványain,

A természet képei Sz. Bercz Kati festményein

az Árpád-kori Csák nemzetség egykori várán át gazdag múlttal rendelkeznek. A török hódoltság alatt elnéptelenedése után a 18. századtól újra

benépesül, vásártartási jogot kap, kereskedő és iparúzó lakossággal. Mindmáig különösen is híres fazekasipará és népművészete. Az Eszterházyak a 17. század húszas éveitől kezdve több mint háromszáz éven át szoros kapcsolatban voltak Csákvárral, amelyet a kastélyon kívül jelentős műemlékekkel is gazdagítottak.

Sz. Bercz Kati festményein megőrökíti Csákvár templomépítészetének, népi építészetének, táji értékeinek szépségeit. Emellett virágcsendéletek, figurális ábrázolások és portrék is gazdagítják festői világát.

Jelen kiállításán, a Reformátusok Lapja Galériájában mintegy 20 olajképpel mutatkozik be, amelyek mind az utolsó években készültek: így a „Rét virágai”, az „Aranyeső”, a „Pipacsok”, a „Gyöngyvirág” című képek és a csendéletek mellett megjelennek a tájban megbúvó régi borospincék, a „Fehérvári piactér”, akárcsak külföldi úti élményei.

Sz. Bercz Kati Bicskén született 1957-ben. Iskoláit – többek között – a székesfehérvári József Attila Gimnázium egészségügyi tagozatán végezte, s szaképzettsége szerint a csákvári kórházban dolgozik 1975

óta. Tíz éve foglalkozik festéssel eredményesen és sikeresen. Hogy művészpályája hogyan és miért kezdődött el, szinte önmaga számára is kérdés, amely feleletre vár. A Teremtőtől kapott nyilvánvaló tehetségén kívül a múlt emlékeinek és a természetnek tisztelete, szeretete irányítja a figyelmét és ecsetjét ezeknek az értékeknek a megőrökítésére.

Neves festőművészek voltak tanárai, akik sok mindent oktatták, bevezették a művészet világába, de – mint vallja – a stílus és a színvilág belülről jön, azt megtanulni nem lehet.

Eddig mintegy 15, túlnyomórészt egyéni, valamint közös tárlaton vett részt, és több festménye hazai és külföldi magángyűjteményekben található.

KOÓS JUDIT

Simon Gábor

A téma az utcán hever?

kamaraegyüttes tagja, középkori és reneszánsz zene népszerűsítésében is tevékenykedtem. Sajnos, a művészek lassanként zömmel külföldre távoztak, s így ez a szép szolgálatunk megszűnt. Kapcsolatom az Operaházzal folyamatos volt, többször hívtak különféle, magasabb beosztásokba, de amikor az igazgatói állást ajánlották fel, azt 1990-ben elfogadtam.

Hallhatnánk röviden a kolozsvári Magyar Opera múltjáról és jelenéről?

Az erdélyi Magyar Operaház múltja hosszú időn át a prózai színházzal együtt alakult. Az első magyar hivatásos társulat 1792-ben jött létre, amelynek működése azóta is folyamatos. Az első kőszínház 1821-től 1906-ig volt használatban. Ekkor sikerült a kolozsvári magyaroknak egy – Felner és Helner által tervezett – korszerű épületet létrehozni, ahol a művészetük színvonalának megfe-

lelő környezetben nyílt lehetőség hivatásuk gyakorlására. Sajnos az első világháború szörnyűségei közbeszóltak és a magyar társulat helyén román együttes alakult. A magyar társulatot egy Szamos-parti alkalmatlan épületbe száműzték. 1940-től 1945-ig helyreállt a törvényes rend, a zenei vezető Vaszy Viktor volt. A második világháború tragédiája után a társulat színe java Szegedre menekült, a maradék visszakerült a Szamos-parti száműzetésbe. Az önálló Magyar Opera 1948-ban jött létre a román kormány intézkedése révén, hogy elképzelésének megfelelően irányíthassa az intézmény tevékenységét. Népeperát akartak szervezni, ennek kapcsán a vezetéssel Ejzikovits Mihályt bízták meg. Kezdetben valóban az elképzeléseknek megfelelő művek kerültek bemutatásra, de a későbbiek során előadták a világirodalom és a magyar irodalom remekait is. Működése művészeti szempontból jelenleg is pozitív, de anyagilag egyre nehezebb helyzetbe kerül.

Őn mint református, de közéleti személyiség is, hogyan látja az odaát élő keresztény egyházak helyzetét?

Ha összertart a magyar közösség, akkor eredményt érhet el. Az elkobzott ingatlanok visszaszerzése területén ez megmutatkozott, de sajnos a reális szint alatt van.

Mi a véleménye Tökés László püspök úr törekvéseiről, remélhető-e autonómia a távoli jövőben?

A püspök úrhoz és hét testvérehez gyermekkori barátság fűz. A 80-as évek elején Dézsben szerepeltünk, ahol akkor mint segédlelkész szolgált. Jellemző volt arra az időszakra, hogy ha csak a koncert részleteiről akartunk beszélgetni, ezt házon kívül kellett tennünk, mert lakásában lehallgató készülékek voltak. Amikor az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács szervezése folyt, én adtam engedélyt a kolozsvári opera nagytermének használatára, ami felháborodást keltett a román vezetés és az RMDSZ vezetősége körében. Pozitív emberi kapcsolatunk ellenére sem tudom bizonyosan, hogy melyik a helyes út. Az autonómiára való törekvés hite jó, de hogy eredményes lesz-e, az kiszámíthatatlan.

Mit üzen lapunk olvasóinak?

Kísérjék figyelemmel a kolozsvári Magyar Opera tevékenységét. A társulat szervez magyarországi előadásokat, de Kolozsváron is lehetőség van a művek megtekintésére. Legyünk büszkéek arra, hogy van egy határon túli magyar operánk, amely a világ egyetlen kisebbségi operaháza. Hiszek abban, hogy a jövőben is van létjogosultsága. Hinni kell, mert hit nélkül nem élet az élet.

BAYER EMIL

„Mikor az Úr Jézus ezen a Földön járt”

„...rongyos ruhácskában koldulni is eljárt. Beméne egy házhoz, Regina asszonyhoz, Alamizsnaképpen kenyeret kére ott.

Szent Regina asszony keservesen síra, mert hetedmagával árvaságra juta, nincs több egy pénzénél, azt is másától kapta, A Jézus nevében azt is odaadta...”

Ferencz Éva, Magyar Örökség-díjas énekművész nyitja ezzel a szépséges keceli népdallal jótékonyági hangversenyeit a zsámbéki Apor Vilmos Katolikus Főiskola javára. „Testi-lelki kenyerünk” című, lemezen is megjelent önálló estjét ajándékozza az adakozó szívvel összegyűlt hallgatóságnak. „Amikor meghallottam a tűzvész hírért, tudtam, ami talentumom van, azt szolgálatba kell állítanom. A legszomorúbb, hogy éppen a tanévkezdés előtt égett le százötven bentlakó diák szállása.” Az egyórás összeállítás fölfelé figyelő elcsöndesedésre hív bennünket eleink évszázados imáival, énekeivel. Kapunk a mindenkori énekes megélt boldogságából, szinte tanúi lehetünk a dalok születésének, s hallgatásukkor megtisztító magasságokba szárnyalhatunk. „Régi, dédelgetett vágyam volt ez az összeállítás, s amióta énekelhetem, még inkább értem a dalokba rejtett csodálatos gondolatokat, s már másképpen örülök a Teremtő minden adományának, másképpen nézek még a kicsi búzaszemekre is.” A főiskoláért indult sorozat eddigi állomásai: az esztergomi Szent Anna plébániatemplom, a budai Szent Imre plébániatemplom, Zsámbék katolikus temploma, a székesfehérvári, majd a győri püspöki székesegyház. „Tavasszal folytatni szeretném a sorozatot a főiskoláért, hiszen éppen Dr. Pencze Lóránt főigazgató úrtól tudom, hogy nagyon nagy szükség van minden szabadon beáramló pénzeszközre, hogy a legégetőbb szükségletekre fordíthatassák. S mennyire kell majd minden

fillér, ha elkezdődik a visszabontás, az új jáépítés! Abban bízom, hogy ezt a hívő testvérek is végig gondolják és a rászorulókkal továbbra is közösséget vállalnak. Egyébként több helyre visszavárnak, s én boldogan alkalmazkodom majd ismét a

Csak kinek-kinek adottságai szerint meg kell tennie azt a jót, amit emberileg megtehet! Ez esetben például odaadni akár a keveske pénzeszközéből is azt az összeget, amelyről a belső hang jelzi: továbbadásra kapta Istentől.” S íme a művésztársak

Mádl Dalma, Kobzos Kiss Tamás, Baranyi Judit, Dr. Kárpáti Miklós és Ferencz Éva a Lipót kápolnai koncert után

névsora, akikkel szép volt összefogni az elmúlt hónapok jótékonyági koncertjein: Budai Ilonával a herminamezői templom javára, Baranyi Judit textilművész hívására többször is, a lipótmezei kápolna freskóinak megmentéséért: Kobzos Kiss Tamással, Bánffy Györggyel, Budai Ilonával, s a Szent Ferenc Kórház javára a Zeneakadémián Tolesvay Bélával és

Dr. Bencze Lóránt és Horváth Imre plébános úrral a székesfehérvári est után

kijelölt időpontokhoz..” Természetesen mindig sincs megállás. Adventben, Nagyböjtből Ferencz Évát a szíve gyakran idősek otthonaiba, más kisebb közösségekhez küldi, hogy ott is örülhessenek gyógyító énekének, ahol nehéz világunkban nem tudják kigazdálkodni a művészek tiszteletdíját. Közben pedig rendszeresen koncertezik a nehéz anyagi helyzetben lévő templomok javára is. „Nem vagyok ettől más vagy jobb, mint bárki. S nem is vagyok egyedül. Nemcsak a népzene területről, hanem a többi műfajból ismert művésztársaim is szeretettel lépnek föl jótékonyági koncerteken. Hála Istennek, egyre több alkalommal fognak össze az emberek, az alapítványok valamely jó ügyért, mi pedig megyünk segíteni, ha hívnak. Nagyon fontosak ezek az örömteli találkozások. Kell, hogy egymás szeretetében fölmelegedjünk, s hogy tudja meg mindenki: mindig, minden helyzetben van remény.

Dr. Pápai Lajos Győri megyéspüspök gratulál Ferencz Évának

a „Testi-Lelki kenyerünk” jótékonyági koncerten

barátaival: Császár Angelával, Petrás Máriaival, Szeidl Marianne-nal, Almási László Attilával, Kubik Annával, Raksányi Gellérttel, a Mistral együttesel. Isten áldja meg mindannyiukat szolgálatukért! „Az adományban sokszor még forintocskák is vannak. Ilyenkor mindig eszembe jut, vajon a mai özvegyasszony dobta-e be két fillérékjét, vagyis az egész vagyonát? Ilyen erős indíttatást kapott? Meghatóak számomra az adományok, s tudom, az Úr előtt is igen értékesek. Hiszen Jézus nemcsak azt látja jól, amit a perselybe dobunk, hanem a szívünket is, hogy mindent odaadtunk-e, amit rajtunk keresztül szánt a szükségét szenvedőknek.” S hogy ezért az adományért lelket boldogító művészetet kapjunk, az elhívott művészek, köztük Ferencz Éva szolgálata tovább folytatódik. A zsámbéki főiskola javára is. Templomról templomra járva kéri-köszöni az Isten dicsőségére összeadott adományokat égbe szárnyaló énekével:

„Aki a szegénynek jobb kezét kinyújtja, Annak lesz a mennyben terített asztala... Szent Regina asszony, te vagy boldog asszony, Példádat kövesse tehát minden asszony.”

PATONAI ADRIENNE

Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola

„Ha lesz egymillió imádkozó magyar, meg van mentve Magyarország.”

Gere György megálmodott egy iskolát. 1989-et írtunk akkor, amikor a környező plébániákon körbeadott kérdőívek alapján világgossá vált, sok száz szülőnek igénye van egy olyan katolikus szellemiségű iskolára, ahol elkötelezett keresztény tanárok tanítanak, és a gyerekek is hasonlóan elkötelezett családból kerülnek ki. Ahol megünneplik a hagyományos egyházi ünnepeket és megtartják a népszokásokat. A terveket tett követte, és két év szervezőmunka után 1991 szeptemberében megnyithatta kapuit a Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola.

Kezdetől fogva biztosak voltak abban, hogy Mindszenty József közbenjárásának köszönhető, hogy ez az iskola létrejöhetett. Ezért választották iskolájuk nevét az ő püspöki jelmondatából: „Pannonia Sacra”.

Az első év az Alkotás u. 45. szám alatti házban, egy megüresedett bölcsődében kezdődött, amelyet a XII. kerületi önkormányzattól kaptak. Igény szerint két elsővel, egy második és egy harmadik osztállyal indultak. Az évek során mindig két osztállyal bővült az iskola egészen addig, míg négy év elteltével világgossá vált, az épületet minden bővítés ellenére kinőtték. Ekkor merült föl az igény a váltásra. Lehetőség nyílt arra, hogy a Csaba utcában egy megüresedett iskolaépületet megkapjanak, ahol folytatni tudták a már megkezdett munkát.

Kalazanci Szent József elvei alapján a tanárok legfontosabb célkitűzése a **hitre, a tudásra, a szép életre, a jóra való nevelés.**

A **hitre való nevelés** egyik alappillére a rendszeres ima. Minden reggel 7.48-kor megszólal a csendre hívó csengő. Két perc ráhangolódás után taizéi énekeket énekelve vonul az egész iskola közös imára a szülőkkel együtt. Így indítják a napot, és megemlítik, ha valakit valamilyen öröm ért, pl. testvére született, vagy szomorúság, például egy haláleset miatt. Miután elolvastak egy rövid részletet a Szentírásból, a Miatyánkkal zárul a közös együttléttel, és indulhat a munka! A gyertyaoltás az aznapi ünnepelt kiváltsága.

Nagy hangsúlyt kap a liturgia. A városmajori templomba járnak át, ahol Lambert Zoltán és Sárközi Zoltán atyák gondoskodnak a gyerekek lelki neveléséről. Havonta egy hétköznap este fél 6-kor közös családi misét tartanak. Részt vesznek az évente megrendezett esztergomi Mindszenty-zarándoklaton és a margitszigeti Szent Margit-miséen.

A **tudásra való nevelés** azt jelenti, hogy figyelnek az életkori sajátosságokra, az ismétlést, a gyakorlást tartják szem előtt. Nem a mennyiségre, hanem a minőségre helyezik a hangsúlyt. Inkább a szóbeli számonkérést tartják fontosabbnak, ezért ritkán íratnak tesztek a gyerekekkel.

Nagy hangsúlyt fektetnek, a zenei, a művészeti képzésre. Azt vallják, hogy az

általános iskolás korú gyerekek igényes, esztétikailag szép környezetben kell felnőnie, mert ez kihat az egyéniségére. A folyosók, a tantermek tele vannak képfestőkkel, korondi vázákkal, virágokkal, ami már eleve arra sarkallja a gyereket, hogy rendesen viselkedjen. Nyolc évig tanulnak furulyázni, minden évfolyamban van néptánc, magas szintű rajzoktatás. 170 tagú énekkaruk és 50 tagú kamarakórusuk rendszeresen fellép a Zeneakadémián.

Az iskolára jellemző a családias légkör. Figyelembe veszik a szülők józan véleményét, amivel igényeiknek megfelelően alakítják az iskolát. Nincs náluk se egyenruha, se köpeny, de elvárják az ízléses ruházatot. Nem megengedett a smink, a festett haj.

Kalazanci Szent József napja az iskola nap, amelyre minden nebuló megtanul egy verset. Ezzel rászoktatják őket arra, hogy ne essenek kétségbe, ha emberek előtt szerepelniük kell. Sok gyerek tanul zenét, és észrevehető, hogy jó a kiállásuk, és tudnak viselkedni.

A farsangot évfolyamkeretek között rendezik meg. Ötödikben görögöknek, vagy rómaiaknak öltöznek, hatodikban a lovagkort elevenítik meg, hetedikben a reformkor ismeretei mellett megtanulnak keringőzni, és így tovább. Ezáltal nem csak a történelemkönyv lapjairól tanulják meg az egyes korok sajátosságait, hanem néhány órára részesei is lesznek azoknak.

300 körül van a tanulók létszáma, így alsóban 25-30 gyerek jut egy osztályra. Felső tagozatból sokan elmennek negyedik, illetve hatodik után gimnáziumba. Az elsősök számára szervezett felvételi ismerkedés alkalmával azt mérik fel, iskolaérett-e a gyerek, megvan-e a családban a vallásos elkötelezettség.

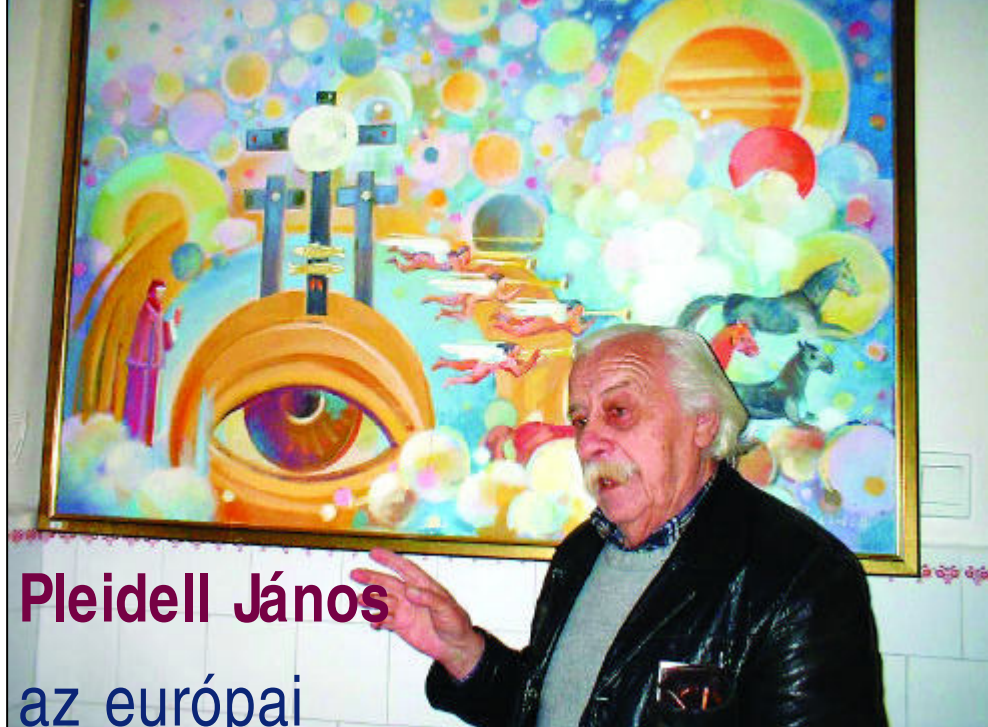
Törekednek arra, hogy a szülőkkel közösen hasonló nevelési elvekkel vezessék a gyermekeket a gyerekkorból a serdülőkoron át a tanúságtevő, komoly, érett felnőttkorba.

RÓZSÁSNÉ KUBÁNYI ANDREA

Keresztény művészek

Életét a monumentális műfajnak akarta szentelni, de egyik káosz jött a másik után, így maradt az akvarell- és olajfestészet, amelyben gondolatait kifejezhette. Hontfűzesgyarmaton 1915-ben született, és hosszú élete folyamán a politikai változások következtében vallásos témájú alkotásai miatt mellőzték.

Emléket akart állítani városának, ahol érettségizett, így a komáromi templomba elkészítette feleségével együtt, a 14 stáció három színű sgraffitóját. A várost folyók veszik körül, és ha a magas vízállás miatt víz szívódik fel a falakon, a vakolatot kikezdi. Ez történt a nagy árvíz alkalmával, a falak, és a stációk elkezdtek hullani. Beszékézték, ami még rontott a képek helyzetén. Nincs olyan kultúrát pártoló ember, aki megjavíttatná a templomot és restaurálná a stációkat. Pedig lenne rá megoldás, hiszen a tengerszint Velencében is rendszeresen magas, és ellene az alsó szí-

Pleidell János
az európai

akvarellisták élő klasszikusa

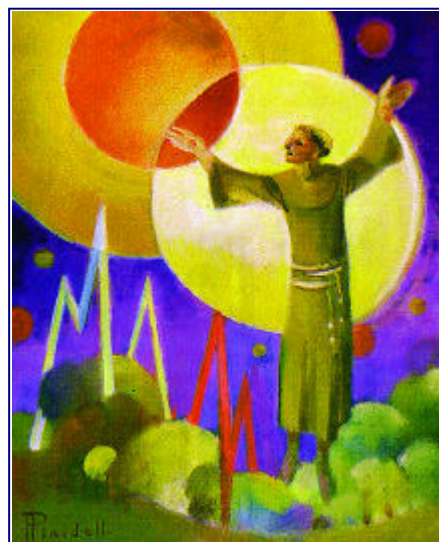

getelés mellett, úgy védekeznek, hogy a szakemberek megfűrjék a falakat, ahol a fölösleges víz lecsapódhat.

A békásmegyeri templom üvegablakainak tervezésére a megbízást Kopp Jenő, a Fővárosi Képtár főigazgatójának segítségével kapta. A templom érdekes építészeti megoldással kör alakú, olyan, mint egy földre tett dob, amelynek oldalán körben

a színes üvegablakok a stációk ábrázolásával – mint egy színes karkötő, közrefogja a közepén álló embert, mert onnan a legszebb az összhatás.

A győri Szent Imre templomba készített 3 x 3 méteres mozaikja Jézus megkeresztelését ábrázolja. Az idős művész elmesélése alapján azokban a napokban készült, amikor az egyházi törvényt kihozták. A mozaikot már kirakták a templomtérben, és vártak a kőművesekre, hogy felrakják a keresztelő kápolnába, amely a

templom melletti torony alsó részén található. Ekkor jött a plébános, és mondta, hogy baj van, mert lehet, a törvény miatt nem engedik, hogy az új mozaik a falra kerüljön. Még figyelmeztette a művészt,

ha jönnek érte a rendőrök, vigye magával a pokrócot, nehogy megfázzon az éjjel. A rendőrök szerencsére nem jöttek, és a mozaik felkerült a falra. Mellette a templomban Szőnyi István egyetlen nagyméretű freskója látható.

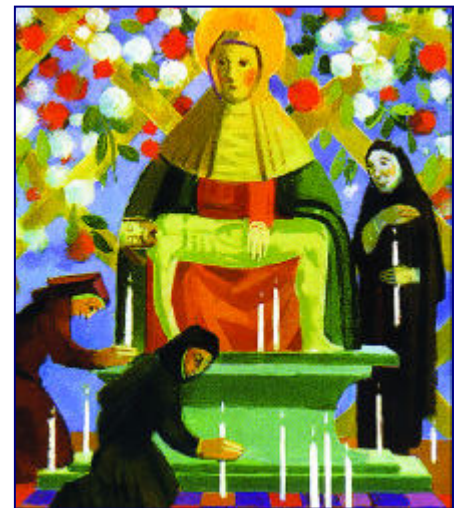
A balatonlellel templom üvegablakait a hetvenes évek első felében készítette. Fővenyesi kápolna stációit sgraffito eljárással 1989-ben fejezte be. Több oltárképet festett, ezen kívül számos vallásos témájú olajfestményt és akvarellt alkotott. Ma is érzéseit szimbolikus elemekkel fejezi ki, amely nem a hagyományos vallásos ábrázolást követi. A sugárzó Nap, a gólgotai három kereszt, az óvó és alkotó kéz, a mindent látó szem, a szárnyaszegett madár, a tojás védelme, a kirekesztettség ábrázolása a megélt események hatására jelentek meg Pleidell János képein. Életéről a következőket mesélte el.

– Katolikus szülők gyermeke vagyok, és katolikus nevelést kaptam. A gyermekkor vallási élményét a vasárnapi szentmise adta. Szülőfalum egyik végén a katolikus, másik végén a református templom állt, közte volt az erdészház, ahol laktunk. Egymás mellett a két vallás nem taszító jellegű volt, hanem összemósódott az Istenhitben. Mi, gyerekek az egyik templomból átmentünk a másikba, ahol később kezdődött az istentisztelet. Ötéves voltam, amikor édesapám meghalt, így

Karvára, az anyai nagyszülőkhöz költöztünk, ahol nagyapám kántortanító és harangozó volt. Nagybacska koromban, ha nem volt ki harangozzon, én húztam. A gimnáziumot Komáromban a Bencésnéknél végeztem. Nevelésük a morális tisztességre épült, az igazmondás fontosságára és arra, hogy ahol lehet, segítsünk. Tisztességes embereket neveltek, akik megértik egymást. Érettségi után Prágában, a rajztanárképző főiskolára iratkoztam be. Itt ismerkedtem meg 1936-ban először Aba-Novák Vilmos munkájával, amely szíven ütött, dekoratív piktúrája a világmindenséget ábrázolta, amelyhez belső vonzalmat éreztem. Akkor azt gondoltam, kegyes lenne hozzám a Jóisten, ha ezt a művészt megismerhetném. Nem sokára Komáromot visszacsatolták, én meg Budapesten folytathattam tanulmányaimat, Aba-Novák osztályában.

Életem további alakulását hullámhegyek és -völgyek jellemezték, orosz hadifogság, kislányom halála, mellőzések

mellett az ösztöndíjak, és az Olaszországban töltött szép időkre ma is festményeim keresztül emlékezem vissza. Rendszeresen festek, akkor megszűnik körülöttem a világ minden baja és problémája. Tisztán emlékszem Aba Novák szavaira, melyben a tanár és növendék viszonyáról beszélt, mi a kötelességük egymással szemben: „Egymástól tanulunk, mert staféták vagyunk, jönnek a generációk egymás után, és a staféta megy tovább.”

NÉMETH ANDREA

Rovatvezető:
Kovács Mária

A **Városvédő Egyesület** lelkes önkéntesei csoportokba tömörülve dolgoznak különböző témakörökben, többek között például a Fotós, Díszüveg, Ifjúsági, Pantheon, Közlekedési, Környezetvédelmi és számos helytörténeti csoport tagjai.

A Templomtörténeti csoport 1988-ban alakult azzal a céllal, hogy a főváros minden templomában, felekezeti különbség nélkül, esztétikus kivitelű, illusztrált, rövid történeti és művészeti összefoglaló függjön. Ezek többségükben számítógéppel készülnek, néhány műemléki templomban kalligrafált kézírással – magyarul, és más kívánt nyelvekre fordítva, lehetőleg önálló keretben elhelyezve.

Könyvet írhatnánk arról, milyen nehézségek tornyosulnak ez egyszerűnek tűnő feladat elvégzése elé. Első lépésként az egyes templomok vezetőinek kell kedvet csinálnunk ahhoz, hogy fogadjanak, adatokkal, képekkel segítsenek, sőt, örüljenek nekünk, hiszen munkánkért senkinek nem számítnak fel semmit. Azután, megbízható

A Budapesti Városvédő Egyesület Templomtörténeti Csoportja

fordítókat kell találnunk – a leggyakoribb, az angol és a német nyelvet „házon belül” oldjuk meg, de a holland, finn, spanyol, lengyel okozhat gondot (okoz is!). Amikor elkészültek a szövegek, akkor gyengéd erőszakkal (ma már magunkkal vitt szög-gel, kalapáccsal) tanácsos megvárni, amíg ott helyben ki is akasztják őket. Gondoskodnunk kell a képek színes másolatairól is, hogy egy esetleges restauráláskor elvesztett vagy egy-egy lelkes hívő által hazavitt példányokat pótolni tudjuk. Egyúttal kétoldalas szórólapokat is készítünk, nyelvenként más-más színben. Néha egy örömteli esemény miatt kell a szövegeket újra írni, fordítani, például amikor a *Fasori evangélikus templomban* váratlanul előke-rültek az eredeti Róth Miksa ablaküveg-tervek, s a háborúban elpusztult üvegeket pótolni tudták, vagy amikor a *Deák téri evangélikus templom* részére 1989-ben(!) készült, kézzel írt szöveget az idő vasfoga végképp elragta, s ki kellett cserélni.

Most már a második száz templommal foglalkozunk. Sokan a plébánosok, lelkészek közül igen hálásak, és szóban a gyülekezet előtt, vagy írásban az Egyesületnek köszönik meg munkánkat – ennek is eredménye, hogy csoportunk négy tagja (a csoport vezetője és e sorok írója is) az Egyesülettől *Podmaniczky-díjat* kapott. Néhány éve felkerültek templomaink az Internetre is, felekezeti megosztásban. (www.lutheran.hu/templomok)

2002-ben új, izgalmas fába vágtuk fejszénket: az elkészült szövegekből könyvsorozatot indítottunk. Első volt a III. kerület templomai, most az V. és XII. kerületek templomain dolgozunk. Az évek során valamennyi budapesti evangélikus templom története és leírása elkészült, a szövegek megjelentek az „Evangélikus Élet” című országos hetilapban is. Ezek közül szeretnék most bemutatni a korabeli Budapesten felépült első evangélikus templomot.

K. M.

Története

Budapest legrégebbi evangélikus templomát **Krausz János** tervei alapján **Pollack Mihály** építette klasszicizáló empire – másként, a század első felében József Nádorról „palatinus”-nak nevezett – stílusban. 1799-ben tették le alapkövét, s a pesti polgárok adományainak segítségével 1811 pünkösdjén szentelték fel.

Kis tornyából 1829-től jelezte órája a pontos időt, harangszava az ünnepet és veszélyt. Örömnemre hívta a híveket 1831 októberében, amikor a pesti kolera-veszély elmúlt, félreverték 1838-ban, amikor a Duna kilépett medréből. A templom maga szolgált menedékkül azoknak, akiknek lakását az árvíz elpusztította.

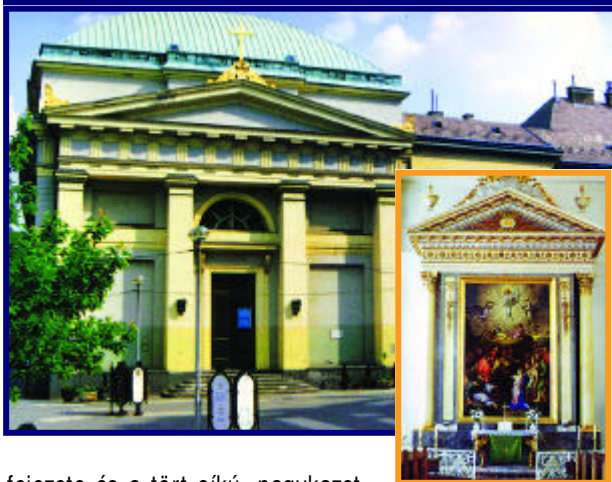
A XX. század két nagy restaurálása (a háború és a metróépítés nyomait tüntetve el) már tudatosan célul tűzte ki a műemlék-épület eredeti állapotának helyreállítását.

Leírása

Hild József 1856-ban áttervezte a templom főhomlokzatát és 1875-ben lebontották az életveszélyessé vált tornyocskát. Ekkor kapta a templom mai külső és belső képét. A torony nélküli homlokzatot **Benkó Károly** építész tervezte. Négy hatalmas falpillér tagolja, mely a párkány felett timpanonban záródik, csúcsán kereszttel. A bejárathoz széles lépcsősor vezet.

A templombelső téglalap alaprajzú, egyetlen óriási csarnok. A pillérek ionizáló

A Deák téri Evangélikus templom

fejezete és a tört síkú, nagykazettás mennyezet gerendáinak díszítése aranyozott. Az apszismentes csarnoktemplom áttekinthetőségével és egyszerűségével az evangélikus templom hangulatát tükrözi: elsősorban az értelemre, nem az érzelmekre hat. Födíse az ovális alaprajzú, kétféle színű márványból készült oltár. Az oltárkép *Raffaél Transfiguratioj*-nak másolata, **Lochbihler** német festő műve 1811-ből. Ugyanekkor készült a szószék is. A keresztelőmedence vörös-márvány, a templommal egyidős. Itt keresztelték meg Kossuth Lajos fiait.

A templom utcai falán 1996 óta márványtábla hirdeti, hogy itt ravatalozták fel

Thököly Imre (1657–1705) fejedelem hamvait 1906-ban, útban Törökországból késmárki nyugvóhelyére. Udvari falán két bronz dombormű emlékeztet Luther Márton 500. és J. S. Bach 300. születési évfordulójára. Előbbi **Borsos Miklós**, utóbbi **Asszonyi Tamás** műve.

1999. március 14-én szentelte fel **Harmati Béla** püspök a sekrestye alatti boltozatos alagsorban kialakított urnatermet, 2001. október 31-én pedig, hosszú némaság után,

a *Magyar Millenniumi Kormánybiztosság* ajándékát, a 30 harangból álló harangjátékot. A legkisebb harang 18 cm, a legnagyobb 42 cm átmérőjű. Ez a II. emeleti karzaton, az orgona mögötti ablaknyílásban úgy helyezkedik el, hogy a templomkapu feletti ablakon át kint a téren és kívánságra bent a templomban is jól hallható legyen. Korszerű elektronikai berendezés szólaltatja meg, de billentyűzettel az orgonától is működtethető. A harangocskák óránként a napszaknak vagy ünnepkörnek megfelelő koráldallamot szólaltatják meg, egyházzenei alkalmakkor hangszerként használhatók.

KOVÁCS MÁRIA

A váci Szent Mihály-templom feltárása

A Dunakanyarban fekvő Vácra a tájárjárás utáni időktől éltek német telepesek. Ők a két meglévő városrésztől, a vártól és a váraljától északra kezdtek építkezni. Az új városrész a XIV–XV. században élte virágkorát, amikor a német ajkú polgárok még Béccsel és Nürnberggel is szoros kereskedelmi kapcsolatban álltak. Az itt élők sorsa 1529-ben tragikus fordulatot vett: Szapolyai János az osztrák Ferdinánd királyhoz pártolt német polgárokat nemcsak Budáról, hanem Vácra is kitelepítette. A német város volt a maga mintegy 500 lakosával a XVI. század elején Vác legnépesebb városrésze. A módosabb polgárok a piactéren, emeletes kőházakban laktak. Ablakaikból egyenesen plébániatemplomukat, a Szent Mihályt láthatták. Az egykori német városról és annak templomáról kérdeztük Dr. Tettamanti Saroltát, a Váci Tragor Ignác Múzeum régészét.

Honnan jöttek és mivel foglalkoztak a német ajkú betelepülők? Milyen lehetett a város közigazgatása és gazdasági élete?

A váci püspök német nyelvtérületről, talán ausztriai vagy csehországi részéről hozott ide telepeseket. Az únhospesek (vendégek) közé tartoztak, szabadon költöztek, saját vagyonnal rendelkeztek. A földesúr, a váci püspök földjén laktak, és neki bizonyos szolgáltatásokat teljesítettek. A betelepülők elsősorban mezőgazdasággal, főleg szőlőműveléssel foglalkoztak, de számos iparos és kereskedő is volt köztük. A német város teljesen elkülönülten élte az életét: külön temploma, külön bírása, tanácsa, pecsétje, oklevélkiadó joga volt. Rendszeresek voltak a piaci napok, virágzott a kereskedelem. A váci püspök jövedelme a vám volt, melyet az észak–déli irányban húzódó szárazföldi úton, valamint a Dunán járó kereskedőktől szedett.

Hol húzódtak a német város határai? A mai városszerkezet hasonlít a középkorira?

A német város területe a Fürdő utca tájékán lévő, 1319 óta ismert Szent Jakab kolostortól északra, a Duna-parton álló Hegyes toronyig, az innen kelet, majd dél

közepéig mint székesegyházat tisztelték. 1755-ben Oracsek Ignác a középkori templom falait is felhasználó barokk templom tervét készítette el. A régi épület állapota azonban igen rossz volt, ezért 1761-ben Esterházy Károly váci püspök leállította a kezdődő átépítést. Ezért épült meg végül a Konstantin téri székesegyház.

Milyen volt a templom felépítése és mely részeit sikerült eddig feltárni?

A főtér déli végében és részben a Széchenyi utca torkolatára kiterjedően elhelyezkedő középkori templom Vác történetének nagy tanúja. Háromhajós, sokszögű szentélyzáródású, toronnyal, sekrestyével, kápolnával kiegészített gótikus templom volt, amely a XVI. század elejéig központja volt a német városnak, ellátta és szervezte a hitéletet három évszázadon át. Romjainak feltárását és bemutatását igen fontosnak tartom.

Feltártuk a templom nyugati oromfalát, az északi és déli templomhajófalak részleteit. Több XVIII. századi átépítési kísérlet (elsősorban nagyon szép téglapadló-részletek) nyomait is felfedeztük. A templom nyugati oromfalának szélessége 21 m. A délnyugati saroknál megtaláltuk a tornyot: ez egy 8 x 8 méteres építmény, meglehetősen kis belmérettel és vastag falakkal.

Vác más részein is folynak régészeti kutatások?

A város kialakulásának kezdetei a XI. századra, a püspöki székhely megalapítására és kiépítésére nyúlnak vissza, a mai ferences templom, illetve kolostor helyén és környékén. Az egykor ott álló vár feltárása és helyreállítása folyamatosan, jelenleg is történik. A múlt hatalmas mozaikjának újabb darabkái kerülhetnek elő Vác főterén. Az egykor oly sok imáthalt, megszentelt kövek ismét napvilágra kerülnek.

MÁCSIK MÁRIA

felé haladó városfalon belül volt található. A mai város belterületének utcahalózata őrzi a középkori szerkezetet, különösen a Köztársaság út és a Széchenyi utca vonalában, illetve az egykori és mai főtér (Március 15. tér) területén. A barokk kori épületek alatt középkori pincék vannak, amelyek fölött házak álltak a középkorban, ugyanazon a telken.

Mikor épülhetett a Szent Mihály-templom?

Első okleveles említése 1319-ből való. A török korban a keresztények egyetlen működő temploma volt: 1684-ig a reformátusok használták, majd a katolikusok visszafoglalták, és a XVIII. század

Megszentelt kövek

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSÉPÍTÉSSEN!

VERITAS-LAKÁSOK 2004-BEN

5%-os kamatozású hitellel megvásárolhatók

XIV. kerületi lakások:

Csantavér köz 5-7.	74, 77 m ²
Szugló u. 91.	39, 62, 66, 68, 79 m ²
Szugló u. 93-95.	40, 50, 53, 58, 70, 90 m ²
Gyarmat u. 88.	42, 65, 76, 106 m ²
Ilosvai u. 11-13.	45, 67 m ²
340 000–360 000.-Ft/m² áron	

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!

Érdeklődni lehet:

383-0829, 383-0983   www.veritas.hu

Kérjük támogassa a magazin fennmaradását!

**Veritas az elesettekért Alapítvány – OTP Bank 11714006-20385251
Adószám: 18161980-1-42**

Megrendelőlap

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt c. Magazint ..... példányban.

Előfizetési díj: ☞ 1/2 évre 912 Ft (3 lapszám)   ☞ 1 évre 1800 Ft (6 lapszám)

Megrendelő (előfizető) neve: .....

Cím: .....

Kézbesítési cím: .....

(csak akkor töltse ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

.....
aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

**Magyar Posta Rt.
HELIR
1900 Budapest**

HOTEL VERITAS

Várjuk szeretettel hotelünkbe és éttermünkbe házas ízekkel!

1144 Budapest, Mogyoródi út 8. www.hotelveritas.hu E-mail: hotel@veritas.hu

Születésnap partik, gyermekzsúrok szervezése programokkal

Éttermünkbe asztalfoglalás: 273-22-33 mob: 06-30-864-6564